

Able2Travel

Vodnik za mlade
in
mlade z invalidnostjo,
ki želijo sodelovati v
mednarodnih projektih

Sofinancira
Evropska unija

**Sofinancira
Evropska unija**

Objavljeno leta 2024

s strani partnerjev v projektu manjšega partnerstva ABLE2TRAVEL.
(2022-1-AT01-KA210-YOU-000082032)

Avtorji:

Mila Glisović (MOVEO - Avstrija)

Cemile Elif Serbest Soscia (Turkey Youth Union Association - Türkiye)

Bahar Yavuz (Turkey Youth Union Association - Türkiye)

Kimberly Ren (Zavod ODTIZ - Slovenija)

Mija Pungeršič (Zavod ODTIZ - Slovenija)

Postavitev in grafično oblikovanje:

Cemile Elif Serbest Soscia

(za pričujočo slovensko različico Vodnika prilagodila: Kimberly Ren)

Ta publikacija je bila podprta in financirana s strani programa Erasmus+ in Evropske unije. Za vsebino te publikacije prevzemajo odgovornost projektni partnerji v projektu manjšega partnerstva ABLE2TRAVEL. Vsebina publikacije ne odraža stališč Nacionalnih agencij in Evropske komisije, zato te tudi niso odgovorne za kakršno koli uporabo informacij, ki jih publikacija vsebuje.

moveo

KAZALO VSEBINE

Uvod	5
Osnovne informacije o programu Erasmus+	8
Na kratko o mladinskih izmenjavah!	14
Pripravi se, začnemo z raziskovanjem!	19
Odločitev je sprejeta!	22
Čestitamo! Bil_a si izbrana! Kaj pa zdaj?	25
Pripravi se na potovanje!	28
Kaj prinesiti s seboj? Skupaj pripravimo tvojo prtljago!	32
Dostopnost v najboljši luči!	37

KAZALO VSEBINE

Finančne in tehnične informacije

40

Vključevanje in aktivno sodelovanje

43

Komunikacija

44

Prostočasne aktivnosti

45

Kaj gre lahko narobe in kaj mi je v tem primeru storiti?

46

Kaj pa moje obveznosti po projektni aktivnosti?

49

Kaj imeti ves čas v mislih?

50

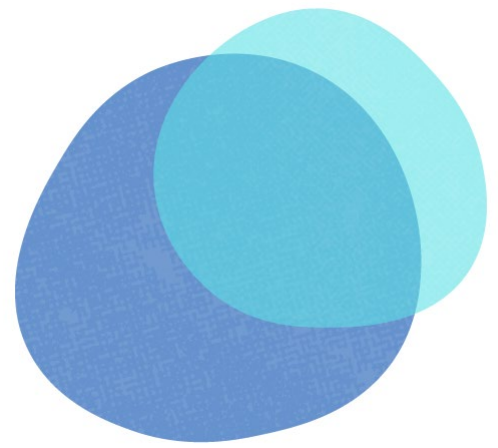
Pričevanja

53

Literatura

58

Uvod

Dragi bralec!

Teme vključevanja in raznolikosti so na splošno priznane kot glavne prednostne naloge za različne nacionalne in evropske programe za mlade, različnih profilov in obsega. Še vedno pa je veliko mladih, zlasti mladih z invalidnostjo, ki se ne zavedajo priložnosti, ki so jim na voljo, vključno s projekti mednarodne mobilnosti. Po drugi strani pa mladi, ki so vsaj slišali za te priložnosti, morda še vedno ne nameravajo sodelovati v tovrstnih projektih bodisi zaradi strahu pred nesprejetostjo, napačnih predstav ali pomanjkanja informacij in usmeritev.

Able2Travel je projekt manjšega Erasmus+ partnerstva na mladinskem področju, ki so ga pripravile in ga izvajajo 3 nevladne partnerske organizacije; **MOVEO** (Avstrija), **Zavod ODTIZ** (Slovenija) in **Turkey Youth Union Association** (Turčija). Projekt mlade z invalidnostjo prepoznava kot ljudi z različnimi veščinami, talenti in interesi ter nesporno pravico do dostopa do enakih možnosti kot jih imajo njihovi vrstniki. Glavni motiv za Able2Travel projektom je bil spodbuditi in opolnomočiti mlade z invalidnostjo, za aktivno sodelovanje v mednarodnih projektih mobilnosti. Verjamemo in močno zagovarjamo, da je treba mlade osebe z invalidnostjo obravnavati kot enakovredne partnerje v projektih mešanih skupin, kjer bodo imeli nemoten dostop do informacij in kjer bosta njihova prisotnost in prispevek enako cenjena kot prispevek in prisotnost njihovih vrstnikov. Pri tem je naš cilj vključevanje in raznolikost predstaviti kot naravna, sestavna dela prihodnjih projektov mednarodne mobilnosti in ne kot ločeni temi, ki bi se ju moralo obravnavati neodvisno.

V ta namen je kot glavni rezultat projekta nastal **Able2Travel vodnik**, katerega poglobljen cilj je biti praktičen, lahko razumljiv in dostopen vir za mlade, ne omejen na, ampak predvsem namenjen mladim osebam z invalidnostjo, ki bi rade sodelovale v mednarodnih mladinskih projektih, vendar jih pri tem zadržuje omejeno razumevanje tega kje začeti, kako najti priložnosti za sodelovanje in kako se nanje pripraviti.

Ta vodnik je pripravila skupina strokovnjakov z raznolikimi zmožnostmi, katerim so skupne bogate izkušnje na področju dela z mladimi z in brez invalidnosti v mednarodnih mladinskih projektih. Zasnovan je kot **"Ti to zmoreš!, Pojdi in zagradi svojo priložnost!"** vodnik za začetnike, ki naslavlja raznovrstne potrebe z nasveti za razreševanje in odstranitev obstoječih ovir, tako tistih realnih, kot tistih namišljenih, ki obstajajo le v naših glavah.

Dobro se zavedamo, da obstaja domneva, da je ustvarjanje mladinskih projektov, v katere so vključeni mladi z različnimi zmožnostmi preveč zahtevno, tako za organizatorje kot za udeležence. Vendar verjamemo in želimo pokazati, da lahko dobro strukturirana priprava in vključujoč pristop vse od začetka olajšata stvari in koristita vsem vključenim v proces.

Pri pripravi vsebine vodnika je bilo naše glavno vodilo smiselna vključitev same ciljne skupine v celoten proces priprave. Odločili smo se, da resnično vključimo in prisluhnemo glasovom mladih različnih zmožnosti, z namenom, da bi bili s skupnimi močmi karseda učinkoviti pri razvoju pričujočega vodnika, saj verjamemo, da so mladi z ali brez invalidnosti najboljši strokovnjaki za svoja življenja in za pridobivanje novih izkušenj ter je zato edina smiselna odločitev, da jih aktivno vključimo v vse faze. (po principu: **Nič o nas, brez nas!**). Mladi različnih zmožnosti namreč sami najbolje vedo kaj jim največ pomeni in kaj jih prizadene, posedujejo pa tudi neverjetno ustvarjalnost in sposobnost reševanja problemov. Vključevanje perspektiv oseb različnih profilov in zmožnosti nam je omogočilo globlje in širše razumevanje potreb in interesov mladih z invalidnostjo.

Iz tega razloga smo organizirali srečanja fokusnih skupin mladih z različnimi zmožnostmi v Avstriji, Sloveniji in Turčiji, prispevki dotičnih mladih na teh srečanjih pa so nam pomagali oblikovati končno vsebino in obliko tega vodnika.

Komu je tale vodnik namenjen?

Če si odgovoril_a z "Da" na vsaj enega izmed spodnjih vprašanj, potem imamo zate dobro novico: Si na pravem mestu, ob pravem času in tale vodnik je namenjen prav tebi!

Si mlada oseba, stara med 13 in 30 let, z ali brez invalidnosti?

Si vedoželjnež in te zanimajo evropski mladinski projekti?

Še nimaš izkušenj z evropskimi mladinskimi projekti in ne veš, kje začeti?

Imaš pomisleke in oklevaš glede potovanja v tujino in sodelovanja pri projektih?

Imaš malo izkušenj, vendar želiš raziskati in izvedeti več?

Si mladinski delavec, mladinski trener ali organizator projektov, ki bi si želel organizirati projekte z mladimi različnih zmožnosti in odkriti kako vključiti te mlade in jih pripraviti na mednarodne projekte?

Na kakšne načine je lahko tale vodnik zate uporaben?

V tem vodniku boš našel_a kratek pregled praktičnih nasvetov, ki so koristni v fazah iskanja, priprave, izvajanja in nadaljnjega spremljanja projektov kratkoročne mobilnosti programa Erasmus+ za mlade, nasveti pa so rezultat resničnih izkušenj. V vodniku je poudarek predvsem na **mladinskih izmenjavah**. A bodi brez skrbi, vse podane informacije in nasvete je mogoče enostavno prilagoditi in prenesti tudi v druge mednarodne projekte.

Vodnik se lahko bere od začetka do konca ali pa tako, da zgolj poiščeš in prebereš določena poglavja, ki bi utegnila odgovoriti na tvoja vprašanja. Po začetnem uvodu v kontekst vodnika, je ta razdeljen na poglavja, ki pokrivajo različne vidike v povezavi z Erasmus+ projekti. Na koncu vodnika boš našel_a tudi pričevanja mladih, v katerih ti delijo svoja razmišljanja in izkušnje iz mednarodnih mobilnosti, pri katerih so sodelovali. Upamo, da ti bodo ta pričevanja v pomoč in navdih.

Zatorej, dobrodošel_a ponovno!

Draga mlada oseba,

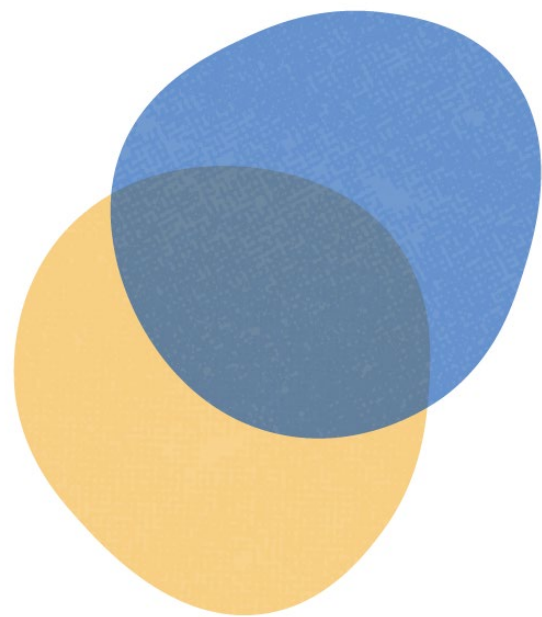
uživaj pri odkrivanju čudes sveta mednarodnih mladinskih projektov. Upamo, da ti bo ta vodnik zagotovil vse informacije, pogum in motivacijo, ki jo iščeš. Želimo ti čudovito popotovanje!

In dragi mladinski delavec, organizator projekta ali mladinski trener,

upamo, da ti bo ta vodnik zagotovil potrebne informacije za boljše razumevanje potreb mladih oseb z invalidnostjo ter tega kako jih vključiti, navdihniti in motivirati za sodelovanje v mednarodnih mladinskih izmenjavah. Te priložnosti so namreč koristne izkušnje za vse!

Želimo ti prijetno branje!

Osnovne informacije o programu Erasmus+

Kot smo že omenili v predhodnem poglavju, se v tem vodniku osredotočamo na mednarodne mobilnosti mladih, predvsem na mladinske izmenjave v okviru programa Erasmus+. Morda si že veliko slišal_a o programu Erasmus+, vendar morda še nimaš jasne predstave, kaj natanko ta program je, zato bi želeli začeti z nekaj osnovnimi informacijami o njem. Pa začnimo!

Erasmus+ je v bistvu program Evropske unije (EU) za podporo izobraževanju, usposabljanju, mladim in športu v Evropi. Je veliko veselje, polno številnih priložnosti za vse. Program Erasmus+, ki se je začel leta 1987, z namenom podpiranja mobilnosti visokošolskih študentov in čezmejnega sodelovanja, se je do svoje trenutne inkarnacije močno razvil. Dandanes je v programu veliko 'plusov', vključno s pripravništvom, usposabljanjem osebja in pedagoškimi dejavnostmi, projekti sodelovanja na področju visokega šolstva, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, šolskega izobraževanja, izobraževanja odraslih, mladih in športa ter še veliko več! Erasmus+ preprosto daje priložnost, da so ljudje medsebojno povezani!

Ciljna skupina programa Erasmus+ niso zgolj študentje (kot se pogosto zmotno misli), temveč tudi številne druge skupine z različnih področij, tako formalnih kot neformalnih, v sektorjih izobraževanja in usposabljanja. Program ponuja študentom, vajencem, dijakom, udeležencem poklicnega izobraževanja, učiteljem, vodjem usposabljanja, osebju, iskalcem zaposlitve, mladim, ki se ne izobražujejo, niso zaposleni, se ne usposabljaajo itd., možnost potovanja v tujino, da bi izpopolnili svoje znanje, spretnosti, odnose in celo možnosti za zaposljivost.

Program financira mladinske projekte po vsej Evropi in zunaj nje, z namenom, da bi mladim zagotovil priložnosti za neformalno in priložnostno učenje, da bi lahko ti pridobili kompetence, ki izboljšujejo njihov osebni in socialno-izobraževalni razvoj. Prav tako spodbuja aktivno sodelovanje mladih v družbi, izboljšuje zaposlitvene možnosti mladih in dviguje kakovost mladinskega dela nasploh.

Kdo upravlja program Erasmus+?

Program upravljata Evropska komisija (izvršilni organ EU) in Evropska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA). Na nacionalni ravni se Evropska komisija pri izvajanju decentraliziranih ukrepov programa zanaša na Nacionalne agencije. Nacionalne agencije pomagajo spodbujati in podpirati dejavnosti organizacij, ki usklajujejo projekte Erasmus+. Odgovorne so za zagotavljanje informacij o programu, pregled oddanih projektnih prijavnici ter spremljanje in vrednotenje izvajanja programa v svoji državi. **Vedno lahko obiščeš njihova spletna mesta ali se neposredno obrneš nanje, da pridobiš dodatne informacije in postaviš vprašanja o Erasmus+.**

Oglej si spletno stran Nacionalne agencije v tvoji državi na [tej povezavi](#)

Kakšni so posebni cilji programa Erasmus+?

- spodbujati učno mobilnost posameznikov in skupin ter sodelovanje, kakovost, vključenost in pravičnost, odličnost, ustvarjalnost in inovativnost na ravni organizacij in politik na področju izobraževanja in usposabljanja;
- spodbujati neformalno in priložnostno učno mobilnost in aktivno udeležbo med mladimi ter sodelovanje, kakovost, vključenost, ustvarjalnost in inovativnost na ravni organizacij in politik na področju mladih;
- spodbujati učno mobilnost športnega osebja ter sodelovanje, kakovost, vključenost, ustvarjalnost in inovativnost na ravni športnih organizacij in športnih politik.

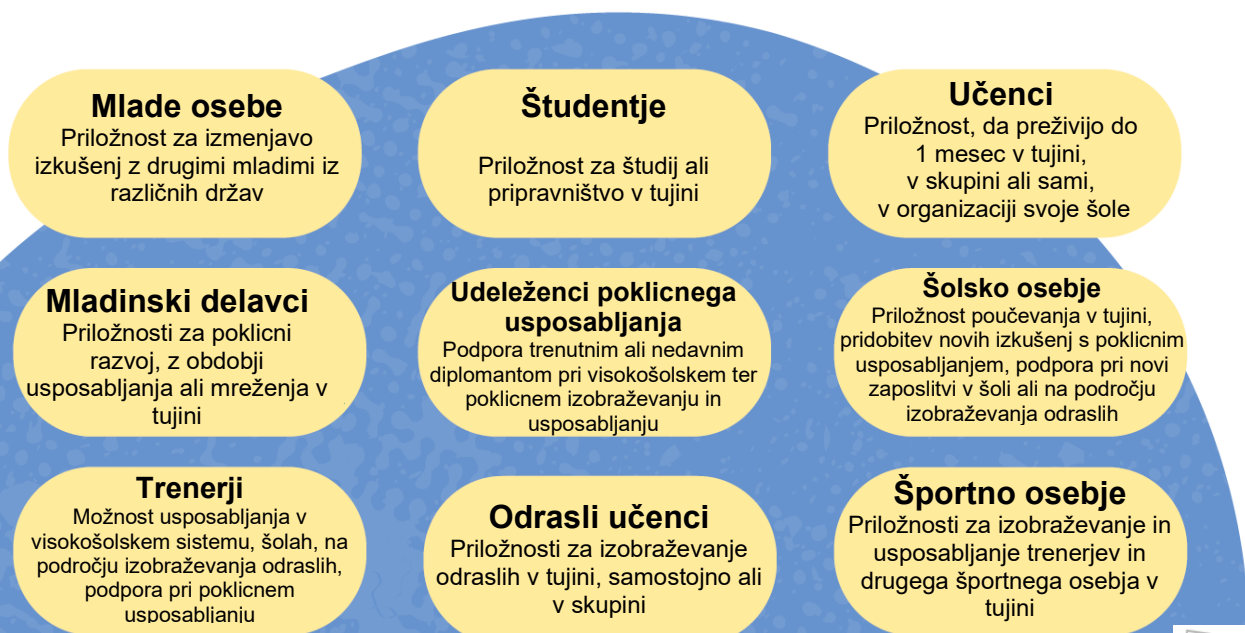
Kateri so ključni ukrepi programa Erasmus+?

- **Ključni ukrep 1: Učna mobilnost posameznikov;** Spodbuja mobilnost študentov, osebja, pripravnikov, vajencev, mladinskih delavcev in mladih. Vloga organizacij v tem procesu je organizirati tovrstne priložnosti za posameznike. Ta ključni ukrep je v bistvu tisto, na kar se bomo osredotočili v tem vodniku. Mladim zelo priporočamo, da svojo pot začnete z mladinsko izmenjavo (t.i. mobilnostjo za mlade).
- **Ključni ukrep 2: Sodelovanje med organizacijami in institucijami;** Tukaj se pričakuje, da se bo zgodil razvoj, prenos in/ali izvajanje inovativnih praks na organizacijski, lokalni, regionalni, nacionalni ali evropski ravni.
- **Ključni ukrep 3: Podpora politik razvoja in sodelovanja;** Zagotavlja podporo političnemu sodelovanju na ravni Evropske unije in s tem prispeva k izvajanju obstoječih politik in razvoju novih politik, ki lahko sprožijo modernizacijo in reforme na ravni Evropske unije in sistemov na področjih izobraževanja, usposabljanja mladih in športu.

Preveri [tole povezavo](#) če želiš podrobneje raziskati strukturo programa Erasmus+.

Komu je namenjen program Erasmus+?

Če si želiš aktivno sodelovati znotraj programa Erasmus+ je običajno potrebno oddati prijavnico preko organizacije kot je na primer mladinska organizacija, univerza, center za usposabljanje, podjetje itd. Za raziskovanje nadaljnjih priložnosti si oglej spodnjo tabelo, da ugotoviš v katero ciljno skupino spadaš.

Je Erasmus+ samo za Evropejce? Katere države pokriva Erasmus+?

Program Erasmus+ je aktiven v dveh vrstah držav:

1- V državah članicah EU in tretjih državah, pridruženih programu – te države lahko v celoti sodelujejo pri vseh ukrepih programa Erasmus+:

- Vse države EU: Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Nemčija, Estonija, Irska, Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija, Ciper, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nizozemska, Avstrija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Slovaška, Finska, Švedska
- Članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA): Islandija, Norveška in Liechtenstein
- Nekatere države kandidatke za EU: Turčija, Severna Makedonija in Srbija

2- V tretjih državah, ki sicer niso povezane s programom, vendar lahko kljub temu sodelujejo pri določenih akcijah Erasmus+ programa. Teh je veliko po vsem svetu.

Če si želiš podrobneje ogledati cel seznam držav, ki so aktivne znotraj programa Erasmus+, lahko obišeš [to spletno stran](#).

Katere so prednostne naloge programa Erasmus+?

Vključevanje in raznolikost

Program si prizadeva spodbujati enake možnosti in dostop, vključevanje, raznolikost in pravičnost v vseh svojih dejavnostih. Organizacije in sami udeleženci z manj priložnostmi so v središču teh ciljev in ob upoštevanju le-teh jim program daje na razpolago mehanizme in vire za aktivno sodelovanje. Erasmus+ se zavezuje za to, da bi pri oblikovanju svojih projektov in dejavnosti, imele organizacije in institucije vključujoč pristop, tako da bi bile dostopne različnim skupinam udeležencev, ob tem pa bi resno obravnavale ovire, s katerimi se lahko soočajo različne ciljne skupine pri dostopanju do novih priložnosti in izkušenj, tako v Evropi kot zunaj nje.

Seznam potencialnih ovir, ki je naveden spodaj, ni izčrpen in je namenjen zgolj zagotavljanju referenc pri ukrepanju, z namenom povečanja dostopnosti in dosega ljudi z manj priložnostmi. Ovine omenjene spodaj, lahko osebam z manj priložnostmi omejujejo njihovo aktivno udeležbo v aktivnostih. Delujejo lahko kot samostojni dejavnik ali v kombinaciji ena z drugo:

- **Invalidnost:** Sem vključujemo fizične, duševne, intelektualne ali senzorične okvare, ki lahko v interakciji z različnimi dejavniki omejujejo polno in učinkovito sodelovanje osebe v družbi.
- **Zdravstvene težave:** Sem vključujemo oviranost, ki je posledica zdravstvenih težav, vključno s hudimi boleznimi, kroničnimi boleznimi ali katero koli drugo situacijo, povezano s fizičnim ali duševnim zdravjem, ki preprečuje aktivno sodelovanje osebe.
- **Ovine, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja:** Sem vključujemo osebe, ki imajo težave z uspešnostjo v sistemih izobraževanja in usposabljanja, osebe, ki zgodaj opustijo šolanje, osebe, ki niso vključene v izobraževanje, zaposlitev ali usposabljanje in nizkokvalificirane odrasle.
- **Kulturne razlike:** Čeprav lahko ljudje iz katerega koli okolja kulturne razlike dojemajo kot oviro, lahko te še posebej vplivajo na ljudi z manj priložnostmi. Takšne razlike lahko predstavljajo precejšnje ovire za učenje na splošno, še posebej za ljudi z migrantskim ali begunskim ozadjem – zlasti novoprispele migrante –, za ljudi, ki pripadajo narodni ali etnični manjšini, za uporabnike znakovnega jezika, za ljudi, ki potrebujejo jezikovno prilagoditev itd.
- **Socialne ovire:** Sem vključujemo osebe, ki imajo težave pri socialnem prilagajanju, iz razlogov kot so: omejene socialne kompetence, antisocialno ali visoko tvegano vedenje, so (nekdanji) prestopniki, (nekdanji) odvisniki od drog ali alkohola, oziroma pripadajo družbeno marginalizirani skupini. Socialne ovire lahko izhajajo tudi iz družinskih okoliščin, na primer: si prvi v družini z dostopom do visokošolskega izobraževanja, si starš (zlasti samohranilec), si negovalec nekoga, si sirota ali živiš v institucionalnem varstvu.
- **Ekonomske ovire:** Sem uvrščamo osebe, ki so ekonomsko prikrajšane, iz razlogov, kot so: nizek življenjski standard, nizek dohodek ipd. Sem uvrščamo tudi učence, ki morajo delati, da se lahko preživijo, osebe, ki so odvisne od sistema socialnega varstva, osebe, ki so dolgotrajno brezposelne, osebe v negotovem finančnem položaju ali revščini, brezdomce, osebe, ki imajo dolgove ali druge finančne težave itd.
- **Ovine, povezane z diskriminacijo:** Sem uvrščamo osebe, ki naletijo na ovire kot posledico diskriminacije v povezavi s spolom, starostjo, etnično pripadnostjo, vero, prepričanji, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo ali intersekcijskimi dejavniki (kombinacija dveh ali več omenjenih vrst diskriminacije).
- **Geografske ovire:** Sem uvrščamo osebe, ki živijo na oddaljenih ali na podeželskih območjih, na majhnih otokih ali v obrobni/najbolj oddaljeni regiji v predmestjih, na območjih z manj storitvami (na primer omejen javni prevoz, slabe zmogljivosti) ali na manj razvitih območjih v tretjih državah itd.

Čas za samorefleksijo:

Ali si že kdaj naletel_a na katero izmed teh ovir? Kako je to vplivalo nate in na tvoje življenje?

Digitalna transformacija

Pandemija COVID-19 je še dodatno osvetlila pomen digitalnega izobraževanja za digitalno preobrazbo, ki jo Evropa potrebuje. Zlasti je poudarila povečano potrebo po izkoriščanju potenciala digitalnih tehnologij za poučevanje in učenje ter potrebo po razvoju digitalnih veščin za vse. Cilj programa Erasmus+ je podpreti ta prizadevanja učencev, učiteljev, mladinskih delavcev, mladih, organizacij in drugih institucij na poti do digitalne preobrazbe.

Okolje in boj proti podnebnim spremembam

Okolje in podnebni ukrepi sta trenutno (in bosta tudi v prihodnosti) ključni prednostni nalogi EU. Program Erasmus+ pri tem predstavlja ključni instrument pri krepitvi znanja, veščin in odnosa do podnebnih sprememb ter podpiranju trajnostnega razvoja, tako v Evropski uniji kot zunaj nje. Program podpira in zagovarja uporabo inovativnih praks, preko katerih postajajo učenci, osebje in mladinski delavci resnični akterji sprememb (na primer pri varčevanju z viri, zmanjševanju porabe energije in odpadkov, z izbiro trajnostno pridelane hrane, z izvedbo trajnostne mobilnosti itd.).

Sodelovanje v demokratičnem življenju, skupne vrednote in državljanska angažiranost

Program Erasmus+ obravnava omejeno udeležbo državljanov v demokratičnih procesih in njihovo pomanjkanje znanja o Evropski uniji ter jim poskuša pomagati premagati težave pri aktivnem vključevanju in sodelovanju znotraj njihovih skupnosti, oziroma v političnem in družbenem življenju Unije. Program podpira aktivno državljanstvo in etiko tekom vseživljenjskega učenja; spodbuja razvoj socialnih in medkulturnih kompetenc, kritičnega mišljenja in medijske pismenosti. Iz tega razloga daje program Erasmus+ prednost izvedbi projektov, ki posameznikom ponujajo priložnosti za udeležbo v demokratičnem življenju ter družbeno in državljansko udejstvovanj, prek formalnih ali neformalnih učnih dejavnosti.

Na kratko o mladinskih izmenjavah!

Za začetek...kaj sploh je mladinska izmenjava?

Mladinska izmenjava je vrsta projekta mobilnosti Erasmus+ KA1, ki temelji na transnacionalnem sodelovanju med dvema ali več sodelujočimi organizacijami iz različnih držav znotraj in zunaj Evropske unije. Mladinske izmenjave združujejo skupine mladih iz različnih držav in jim nudijo priložnost za razpravo in soočenje različnih tem (kot so na primer: vloga mladih v družbi, okolje, rasizem in ksenofobija, umetnost, ženske v družbi, lokalna dediščina itd.) predvsem z medsebojnim učenjem, medtem ko odkrivajo kulture, navade in življenjski slog drug drugega. Mladinske izmenjave pomagajo tudi pri pridobivanju novih veščin! Učni proces na mladinskih izmenjavah se sproži z metodami neformalnega izobraževanja.

Udeležba na mladinski izmenjavi je odlična priložnost zate, ne glede na to iz katerega okolja prihajaš, saj ti nudi možnost, da se zaveš družbene stvarnosti in kulturnih razlik ter okrepiš vrednote, kot so solidarnost, demokracija in prijateljstvo. Mladinske izmenjave ti omogočajo, da kratek čas preživiš skupaj z vrstniki iz različnih držav, da skupaj delate na projektni temi ter da se učite drug od drugega. Natančneje, namen mladinskih izmenjav je:

- spodbujati medkulturni dialog in medkulturno učenje;
- razvijati spretnosti in odnose mladih;
- krepiti evropske vrednote;
- razbijati predsodke in stereotipe;
- ozaveščati o družbeno pomembnih temah in s tem spodbujati vključevanje v družbo in aktivno sodelovanje posameznikov.

Kdo upravlja mladinske izmenjave in kdo lahko na njih sodeluje?

Mladinske izmenjave vodijo mladinske organizacije, neformalne skupine mladih ali druge organizacije. Odprte so **za vse mlade**, s posebnim poudarkom na tistih z manj priložnostmi.

Če imaš projektno idejo, jo lahko prijaviš za financiranje vendar se kot posameznik ni mogoče neposredno prijaviti za pridobitev nepovratnih sredstev za svoj projekt. Če se želiš prijaviti s predlogom projekta, je prvi pogoj, da si del organizacije. Druga možnost je, da oblikuješ neformalno skupino mladih z vsaj 4 mladimi med 13 in 30 leti in napišete svoj predlog projekta mladinske izmenjave.

Za oddajo prijavnic za nepovratna sredstva prek spletnega sistema sta na voljo 2 prijavna roka na leto. Ti roki veljajo za leto 2024 in se lahko razlikujejo od leta do leta, zato vedno najprej preveri posodobljeno različico **Programskega vodnika**.

- 20. februar do 12.00 (opoldne po bruseljskem času) za projekte, ki se začnejo med 1. junijem in 31. decembrom istega leta.
- 1. oktober do 12.00 (opoldne po bruseljskem času) za projekte, ki se začnejo med 1. januarjem in 31. majem naslednjega leta.

V kolikor želiš sodelovati samo kot udeleženec, se moraš obrniti na organizacijo, ki koordinira projekt katerega del želiš biti in, ki ga financira program Erasmus+.

Mladinske izmenjave so odprte za vse mlade med 13. in 30¹. letom starosti. Vključeni morata biti vsaj dve skupini iz različnih držav. Posamezna nacionalna skupina mora biti sestavljena iz minimalno 4 udeležencev. Vsaka nacionalna skupina mora imeti vodjo skupine, ki bo spremljal dotično skupino na mladinski izmenjavi in poskrbel, da bo vse dobro potekalo. Vodje skupin spremljajo in podpirajo udeležence, z namenom zagotavljanja kakovostnega učnega procesa med aktivnostjo. Hkrati skrbijo tudi za varno, spoštljivo in nediskriminatorno okolje ter zaščito udeležencev. Če želiš postati vodja skupine na mladinski izmenjavi, moraš imeti najmanj 18 let, zgornje starostne omejitve pa ni.

Na posamezni mladinski izmenjavi je lahko najmanj 16 in največ 60 udeležencev (vodje skupin, facilitatorji in spremljevalci niso vključeni). V primeru mladinskih izmenjav, ki vključujejo le mlade z manj priložnostmi, je minimalno število udeležencev na posamezni izmenjavi 10.

¹ Najnižja starostna meja - udeleženci morajo doseči najnižjo starost do dneva začetka aktivnosti.

Zgornja starostna meja - udeleženci ne smejo biti starejši od navedene najvišje starosti do dneva začetka aktivnosti.

Kaj se dogaja na mladinski izmenjavi?

Mladinske izmenjave so srečanja skupin mladih iz vsaj dveh različnih držav, ki se zberejo za krajši čas, da skupaj izvedejo program neformalnega učenja (mešanica delavnic, vaj, debat, iger vlog, simulacij, zabav, medkulturnih večerov, aktivnosti na prostem itd.) na temo, ki jih zanima, pri čemer iščejo navdih v [Evropskih ciljih mladih](#). To kratkotrajno učno obdobje obsega načrtovanje pred prijavo projekta, pripravljajno fazo pred izvedbo mladinske izmenjave ter evalvacijo in spremljanje aktivnosti po mladinski izmenjavi.

Aktivnosti, ki niso upravičene do nepovratnih finančnih sredstev v okviru mladinskih izmenjav, so: akademska študijska potovanja; dejavnosti, katerih cilj je ustvarjanje finančnega dobička; turistične dejavnosti; festivali; počitniška potovanja; ogledi predstav, statutarni sestanki, tečaji usposabljanja za mlade.

Mladinska izmenjava lahko tehnično traja od 5 do 21 dni (potovalni dnevi niso vključeni), vendar se običajno trajanje giblje med 8 in 12 dnevi. Trajanje je seveda zelo odvisno od teme projekta, potreb projektne skupine in tudi načina financiranja s strani posamezne Nacionalne agencije.

Ali lahko mladinsko izmenjavo izvedemo s skupino udeležencev, v kateri so osebe različnih zmožnosti?

Velik DA! Če smo odkriti, se tovrstne mladinske izmenjave še ne izvajajo tako pogosto, kot bi si želeli, a upamo, da se bo to v prihodnosti spremenilo. Bolj kot se bodo mladi z invalidnostjo zavedali priložnosti in možnosti, ki jih ponuja program Erasmus+, več bodo zahtevali udeležbe v tovrstnih aktivnostih in več mladinskih organizacij bo organiziralo projekte za in z ljudmi različnih zmožnosti. Zato nikar ne oklevaj in se odloči za sodelovanje v takšni aktivnosti!

Projekti v katerih sodelujejo skupine z osebami, ki imajo različne zmožnosti, so aktivnosti, ki so namenjene mladim z različnimi ozadji, z različnimi sposobnostmi in invalidnostmi. Vključujoč pristop »mešanih sposobnosti« priznava, da imajo vsi mladi različne potrebe, da pa lahko v polni meri sodelujejo, ob zagotovitvi individualne podpore.

Takšni projekti zagotavljajo pozitivne izkušnje dela, igre in preprosto skupnega bivanja ter podirajo ovire in sprejemajo izzive. Mladim z in brez invalidnosti ponujajo priložnost za medsebojno interakcijo v varnem okolju ter priložnost za ustvarjanje pozitivnih in spoštljivih odnosov, s spodbujanjem občutka pripadnosti. Ne samo, da mladim omogočajo, da aktivno prispevajo k vsem programskim aktivnostim projekta, omogočajo jim tudi, da preko aktivnega sodelovanja pridobijo zaupanje v svoje sposobnosti in se naučijo, da njihov glas šteje.

Ali po koncu mladinske izmenjave prejmem potrdilo o udeležbi?

Vsekakor! Tvoje učne izkušnje bodo priznane prek [Youthpassa](#), spletnega certifikata, ki uradno priznava učne rezultate mladinskih aktivnosti. Vsi udeleženci projektov mobilnosti mladih so upravičeni do pridobitve certifikata Youthpass in s tem do priznanja svojih neformalnih in priložnostnih učnih rezultatov. Skozi proces Youthpass postane tudi orodje udeleženca za razmislek o učenju v bolj strukturirani obliki, in izobraževalna vrednost projekta se s tem okrepi. Zaradi tega tvoje učenje postane bolj zavestno. Če se boš svojih kompetenc bolje zavedal_a, jih boš v prihodnje tudi lažje izkoristil_a.

Youthpass

Sliši se odlično, a kdo to plača in kateri stroški so kriti?

Erasmus+ zagotavlja nepovratna finančna sredstva za podporo potovanja ter praktičnih in z aktivnostjo povezanih stroškov, ki so potrebni za izvedbo te iste aktivnosti. Zagotovljena so tudi sredstva za kritje stroškov, ki bi jih morda potrebovale mlade osebe z manj priložnostmi. V nadaljevanju sledi kratek povzetek zagotovljene finančne podpore²:

Potovanje: Prispevek k potnim stroškom udeležencev (podpirajo se ekonomski razred in okolju prijazna sredstva potovanja), poleg udeležencev, se potovanje krije tudi vodjem skupin, spremljevalcem in facilitatorjem, od njihovega matičnega kraja do kraja aktivnosti in nazaj. Znesek finančnega kritja temelji na potovalni razdalji posameznega udeleženca, od matičnega kraja pa do prizorišča aktivnosti (npr. če potuješ na mladinsko izmenjavo iz Ankare na Dunaj (500–1999 km), bo tvoja nepovratna finančna podpora za povratno potovanje znašala 309 EUR). Tukaj je [kalkulator za izračun razdalje](#) za povračilo potnih stroškov pri projektih mobilnosti Erasmus+.

Organizacijska podpora: Stroški, neposredno povezani z izvajanjem aktivnosti mobilnosti za pripravo in vodenje vseh faz projekta. Znesek podpore znaša 125 EUR na udeleženca.

Individualna podpora: Stroški bivanja za udeležence (hrana in nastanitev). Znesek podpore se razlikuje glede na državo, v kateri poteka izmenjava. (npr. Turčija: 50 EUR, Slovenija: 54 EUR in Avstrija: 78 EUR).

Inkluzivna podpora za organizacije: Stroški, povezani z organizacijo aktivnosti mobilnosti, ki vključujejo udeležence z manj priložnostmi. Znesek podpore znaša 125 EUR na udeleženca z manj priložnostmi.

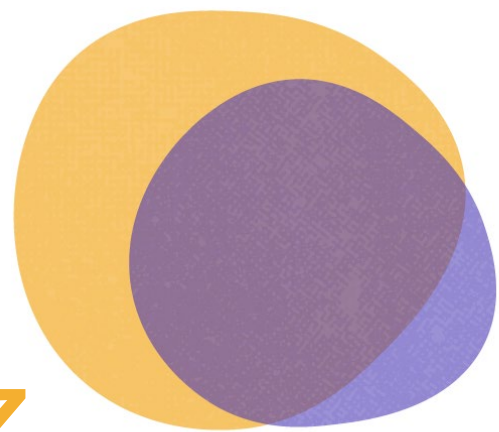
Podpora pri vključevanju za udeležence: Dodatni stroški, neposredno povezani z udeleženci z manj priložnostmi in njihovimi spremljevalci (vključno z upravičenimi stroški, povezanimi s potovanjem in dnevnicami, če dotacija za te udeležence ni zaprosena prek proračunskih kategorij "potovanja" in "individualna podpora").

Predhodni pripravljalni obiski: Cilj je zagotoviti visokokakovostne aktivnosti z omogočanjem in pripravo administrativnih dogovorov, gradnjo zaupanja in razumevanja ter vzpostavitev trdnega partnerstva med vpletenimi organizacijami in ljudmi. Pripravljalni obisk mora omogočiti zagotovitev, da je mogoče poskrbeti za posebne potrebe udeležencev. Gre za zelo potreben element, kadar gre za organizacijo projektov, ki vključujejo skupine ljudi z manj priložnostmi. Pripravljalni obiski potekajo v državi organizacije gostiteljice projekta, pred začetkom aktivnosti mladinske izmenjave.

Izredni stroški: Stroški za zagotovitev finančne garancije, če jo zahteva Nacionalna agencija; stroški vizuma; stroški cepljenja; zdravniška potrdila; dragi potni stroški (na primer: udeleženec potuje v ali iz zelo oddaljenega kraja).

² Navedene dodelitve in zneski so vzeti iz različice vodnika po programu Erasmus+ iz leta 2024.: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-11/2024-Erasmus%2BProgramme-Guide_EN.pdf

Pripravi se, začnemo z raziskovanjem!

*"Pustolovščine čakajo! Sprejmi
neznano in naj bo svet tvoje
igrišče."*

Kje začeti?

Se odpravljáš na potovanje z Erasmus+? Vse se začne z iskrico zanimanja v tebi! Začni z raziskovanjem svojih želj in interesov. Katera vprašanja zanetijo ogenj v tebi? Kakšen vtis želiš narediti na svet?

Prvi korak na tvoji poti Erasmus+ je opredelitev tvojih ciljev in želja. Pomisli, kaj pričakuješ, da boš pridobil_a s to izkušnjo, pa naj gre za izboljšanje jezikovnih veščin, pridobivanje mednarodnih delovnih izkušenj ali preprosto raziskovanje različnih kultur. Ko imaš izdelano jasno vizijo, si pripravljen_a na naslednji korak.

Naj bo internet v tem primeru tvoj najboljši prijatelj! Potopi se v morje uglednih spletnih mest, kot so [Evropski mladinski portal](#), [Erasmus+ aplikacija](#), [Portal evropske solidarnostne enote](#) ali [Eurodesk](#). Ta spletna mesta so zakladnice priložnosti, ki čakajo na vedoželjne duše, kot si ti.

Preveri spodnje povezave:

a. [Uradna stran programa Erasmus+](#):

Obišči uradno spletno stran programa Erasmus+ za dostop do najnovejših informacij o razpoložljivih projektih, rokih za prijavo in merilih za upravičenost.

b. Nacionalne agencije:

Vsaka sodelujoča država ima svojo Nacionalno agencijo, odgovorno za upravljanje programov znotraj Erasmus+. Obrni se na svojo Nacionalno agencijo, da dobiš vpogled v projekte, ki ustrezajo tvojim potrebam in željam.

c. Izobraževalne institucije:

Če si trenutno vpisan_a na univerzo ali na kakšno drugo izobraževalno ustanovo, preveri možnosti na mednarodnem oddelku te ustanove. Pogosto imajo informacije o Erasmus+ priložnostih.

d. Spletne baze podatkov:

Razišči spletne baze podatkov, kjer lahko iščeš projekte glede na svoje interese. Koristna baza je na primer [SALTO-Youth](#), ki deluje znotraj mobilnosti za mlade Erasmus+ in Evropske solidarnostne enote.

Kako se odločiti, ali projekt ustreza mojim potrebam in pričakovanjem?

Pozorno beri, raziskuj in razmišljaj! Poglobi se v opise projektov in oceni, ali so v skladu s tvojimi interesi, veščinami in cilji. Bodi pozoren_a na cilje projekta, datum, lokacijo, trajanje aktivnosti, organizatorje in zahtevano zavezo. Pojdi in preveri spletno mesto organizacije prijaviteljice, da boš jasno razumel_a njihovo delovanje. Obrni se na koordinatorje projektov ali gostiteljske organizacije. Postavljaj vprašanja o zmogljivostih, namestitvah in podpori za vključevanje udeležencev z invalidnostjo. Deli svoje pomisleke, če obstajajo in si razjasni vse potrebno, preden se prijaviš na projekt. Če je mogoče, se poveži s prejšnjimi udeleženci istega ali podobnega projekta ali programa, ki te zanima. Lahko ti zagotovijo dragocen vpogled v svoje izkušnje. Pogovarjaj se z drugimi mladimi, ki so že bolj izkušeni na tem področju kot ti.

Na koncu koncev pa zaupaj lastni intuiciji – če te nekaj pritegne, je vredno razmisleka.

Ali potrebujem pošiljajočo organizacijo?

Vsekakor! Organizacija pošiljateljica je tvoja zvezda vodilka na tem razburljivem popotovanju. Zagotavlja ti podporo, nasvete in ti pomaga pri navigaciji v celotnem Erasmus+ procesu. Poleg tega je tvoj največji zaveznik, ki te spodbuja na vsakem koraku. Začni tako, da se obrneš na mladinske organizacije, študentske sindikate ali centre skupnosti na tvojem območju. Ti te lahko povežejo z uglednimi organizacijami pošiljateljicami, ki ustrezajo tvojim interesom. Prav tako ne oklevaj in se obrni na svojo Nacionalno agencijo – tukaj je za to, da te vodi in ti pomaga na tej razburljivi pustolovščini!

a. Kontaktiraj lokalne nevladne organizacije, mladinske centre in centre skupnosti:

Mladinske organizacije, organizacije, ki delajo z invalidnimi osebami, mladinski centri in centri skupnosti so pogosto vključeni v Erasmus+ in delujejo kot organizacije pošiljateljice. Preveri, če delujejo v tvoji okolici.

b. Sodeluj z izobraževalnimi ustanovami:

Če si študent_ka, je tvoja izobraževalna ustanova lahko tudi tvoja organizacija pošiljateljica. Obrni se na koordinatorja Erasmus+ tvoje izobraževalne ustanove ali na njen mednarodni oddelek.

c. Spletne baze podatkov:

Razišči spletne baze podatkov ali platforme, ki povezujejo mlade z organizacijami pošiljateljicami. Oglej si spletna mesta, omenjena v prejšnjem poglavju.

Začetek tvoje Erasmus+ poti se morda zdi naporen, vendar ta s pravimi informacijami in napotki postane dosegljiva in življenjsko bogata izkušnja. Določi svoje cilje, razišči razpoložljive projekte, jih natančno oceni in razmisli o sodelovanju z organizacijo pošiljateljico - tako bo tvoje potovanje potekalo karseda gladko in prijetno.

Več o postopku same prijave, vključno z nasveti za izpolnitev prijavnice pa sledi v naslednjem poglavju.

Odločitev je sprejeta!

"Tvoje popotovanje se začne s potezo peresa ali s klikom na gumb. Čas je, da sanje spremeniš v resničnost!"

Ko se enkrat odločiš za sodelovanje na projektu mobilnosti Erasmus+ te organizacije gostiteljice (včasih tudi organizacije pošiljateljice) prosijo, da izpolniš prijavitni obrazec. Ta je zasnovan tako, da pridobi informacije o tem kakšna so sodelovalna merila in kako se ta prilegajo tvojemu profilu kot bodočem udeležencu ter na drugi strani o tem koliko te projekt zanima. Vse to z namenom, da bi lahko organizatorji projekta čimbolj ustrezno ovrednotili vse prejete prijave in izbrali najustreznejše kandidate za svoj projekt. V teh obrazcih organizatorji praviloma povprašajo o tvoji motivaciji za sodelovanje na projektu, tvojih prejšnjih izkušnjah, tvojem mnenju o projektni temi in tvojih morebitnih posebnih potrebah.

Dandanes so obrazci za prijavo večinoma dostopni na spletu, v primeru, da kakšen ni dostopen, pa ne oklevaj in se obrni na organizatorje. **Tvoje potrebe so pomembne!**

Pošlji organizatorjem e-pošto ali jih pokliči, razloži jim svojo situacijo in jih poprosi za alternativne načine prijave, v kolikor jih potrebuješ. Dostopnost je tukaj ključna in vsem bi morale biti zagotovljene enake možnosti za prijavo.

Ne pozabi upoštevati posebnih smernic, navedenih v prijavnici. Preveri rok za izpolnjevanje prijavnice in oddajo prijave.

Angleščina je jezik, ki se najpogosteje uporablja za komunikacijo in vodenje aktivnosti na projektih mobilnosti mladih Erasmus+, zato so prijavni obrazci praviloma v angleščini. Če imaš težave pri izpolnjevanju obrazca zaradi omejenega znanja tega jezika, poišči pomoč, vendar se v tem primeru ne pretvarjaj, da dobro znaš angleško in bodi pošten_a glede svoje dejanske ravni znanja iz angleščine. Simultanega ali konsektivnega tolmačenja za udeležence z omejenim znanjem angleščine ali brez njega ni mogoče zagotoviti v projektih mobilnosti mladih Erasmus+, zato to ni upravičen strošek, ki bi ga lahko zahteval_a. Storitve tolmačenja je možna samo v primeru, da so v projektni skupini gluhi udeleženci, ki za komunikacijo potrebujejo tolmačenje v znakovni jezik. A ni razloga za skrb, saj tekoče znanje angleščine ni obvezno za sodelovanje v aktivnostih mobilnosti mladih Erasmus+. Zadoščalo bo vsaj osnovno sporazumevanje v angleščini, saj gre za program, ki spodbuja vključevanje mladih z manj priložnostmi, ki morda nimajo vedno priložnosti za utrjevanje in prakticiranje angleškega jezika.

Sam program ima tudi spletno jezikovno podporo (OLS), prek katere imajo udeleženci, ki želijo izboljšati svoje jezikovno znanje – ne le angleščine, ampak tudi drugih evropskih jezikov – možnost spremljanja spletnih jezikovnih tečajev pred in med bivanjem v tujini. Druga možnost je, da imajo vodje skupin na mladinskih izmenjavah vlogo podpore svojim članom nacionalne projektne skupine pri komunikaciji v angleščini, kadar je to potrebno. Kljub temu ti močno priporočamo, da čim več vadiš angleščino. To bo povečalo tvojo samozavest ter izboljšalo tvoje možnosti komuniciranja, brez kakršne koli dodatne podpore.

V prijavnici ti lahko zastavijo vprašanja, kot so; tvoje splošno mnenje o temi projekta; kakšne so tvoje prejšnje izkušnje s podobnimi aktivnostmi; kakšna je tvoja motivacija za sodelovanje in možen prispevek k projektu. Pri odgovarjanju na ta vprašanja ni potrebe po stresu. Zamisli si to kot pripovedovanje zgodbe! Bodi pošten_a, zainteresiran_a in pusti, da tvoja osebnost zasiže skozi napisano. Jasno izrazi zakaj bi rad_a bil_a del projekta in zakaj si najboljša izbira. Poudari svoje spretnosti, izkušnje in tisto, zaradi česar si, no, preprosto ti! Morda še nimaš nobenih izkušenj z Erasmus+, vendar lahko vseeno omeniš svoje druge interese in potencialne, povezane s temo projekta. Upoštevaj, da organizatorji ne iščejo vedno zelo izkušenih udeležencev, včasih je lahko biti novinec prednost pri izbiri. Če se v tistem trenutku ne moreš domisliti konkretnega prispevka s svoje strani, lahko omeniš svoje navdušenje nad dejstvom, da se boš od drugih učil_a o drugih kulturah, svojo motivacijo, da razširiš svojo obzorja in svojo novo pozitivno energijo, ki jo prinašaš s seboj.

Tvoje individualne potrebe/preference (dostopnost, prehrana, zdravstveno stanje in zdravila itd.)

Popolnoma v redu je in hkrati tudi nujno za tvoje lastno blagostanje, da organizatorje obvestiš o svojih potrebah, za katere meniš, da bi jih morali poznati, zato, da bodo lahko ustrezno izvedli aktivnost, ob upoštevanju le-teh. Opažamo namreč, da se mladi včasih raje vzdržijo omembe svojih individualnih potreb, sploh, če so te posledica njihove invalidnosti ali drugih podobnih okoliščin, v strahu, da bodo te negativno vplivale na izbirni postopek. To je sicer lahko utemeljena skrb za projekte nekaterih organizacij, ki niso večje ali izkušene pri organiziranju projektov, ki bi vključevali skupine ljudi z različnimi zmožnostmi a tega ne smemo posploševati, zato na vprašanja odgovarjaj karseda iskreno. Če bi bil_a organizator projekta ti, kaj bi si želel_a vedeli o potencialnih udeležencih? Ne skrivaj pomembnih informacij, vendar pazi, da ne zaideš v nepotrebne podrobnosti. Koristno bi bilo na primer omeniti, če te mora na aktivnosti spremljati osebni asistent; potrebuješ prilagojeno sobo ali prilagojen prevoz; uporabljaš pripomoček za pomoč pri gibanju (kot je na primer invalidski voziček, hojica ali palica); potrebuješ tolmačenje znakovnega jezika ali pretvorbo govora v besedilo; uporabljaš podperne tehnologije; potrebuješ alternativne materiale v določenem formatu; imaš kronično bolezen, na kar morajo biti organizatorji pozorni.

Ne pozabi omeniti morebitnih prehranskih posebnosti ali preferenc, ki jih imaš. Ne glede na to, ali si vegetarijanec, ali imaš intoleranco za laktozo, ali imaš raje halal hrano, potrebuješ brezglutenske jedi ali slediš posebni dieti iz katerega koli razloga (zdravje, vera, kultura itd.) – poskrbi da organizatorje o tem obvestiš. To je tvoja priložnost, da uživaš v vsakem trenutku, vključno z obroki!

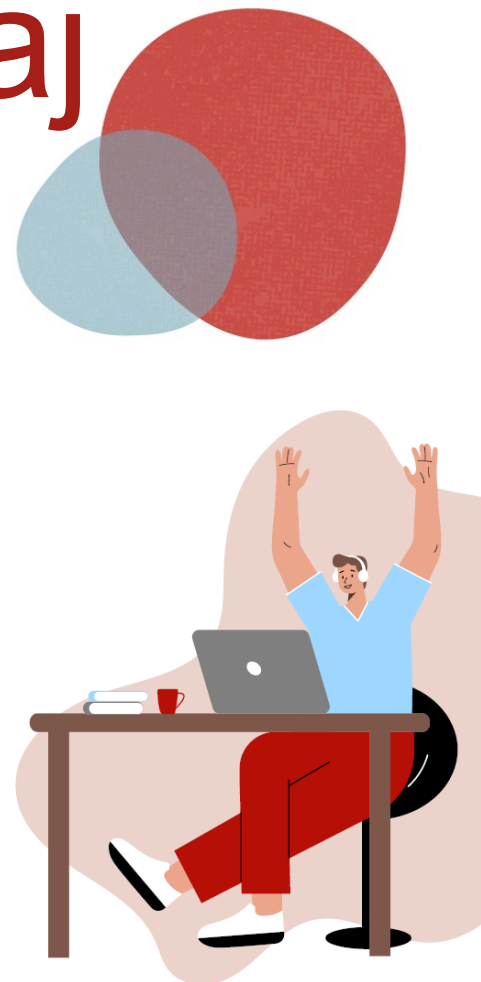
Ali si vedel_a?

- Tvoja prijavnica je kot osebni stisk roke z usodo. Naj bo nepozaben in morda se boš znašel_a na pustolovščini svojega življenja!
- Tako Erasmus+ kot Evropska solidarnostna enota sta zavezana vključevanju. Prizadevata si, da bi se čimbolj prilagodila individualnim potrebam in zagotovila da lahko pri aktivnostih sodelujejo vsi, v celoti in brez ovir.

Čestitamo! Bil_a si izbrana! Kaj pa zdaj?

Po prijavi za sodelovanje na projektu poskrbi, da boš redno pregledoval_a svoj e-poštni nabiralnik. Organizatorji običajno kontaktirajo izbrane udeležence po elektronski pošti. Vsi organizatorji ne obvestijo prijaviteljev, ki niso bili izbrani, zato nič novic ne pomeni vedno dobrih novic! Če torej čez nekaj časa od organizatorjev ne prejmeš nobenega e-poštnega sporočila, ne oklevaj in jih povprašaj o rezultatih.

Ko organizatorji potrdijo, da so te izbrali za enega od udeležencev na njihovem projektu, moraš pripraviti/poskrbeti za nekaj bistvenih stvari, preden začneš svojo Erasmus+ pot. Naredimo najprej splošen pripravljalni seznam, nato pa se bomo podrobneje posvetili vsaki točki posebej, si za?

- Preberi t.i infopack za udeležence, ki so ga pripravili organizatorji
- Seznanj se z dnevnim programom in trajanjem projekta, da boš vedel_a, kdaj točno so predvideni dnevi prihoda in odhoda na prizorišče projekta
- Razišči najboljše in ekonomične možnosti potovanja glede na omejitve potovalnih stroškov v skladu s pravili Erasmus+
- Deli najdene možnosti potovanja z organizatorji in počakaj na njihovo potrditev pred nakupom vozovnice/letalske karte
- Kontaktiraj izbrano letalsko/avtobusno/železniško družbo za seznanitev s pogoji potovanja in da jih obvestiš o svojih individualnih potrebah ter zaprosiš za asistenco, v kolikor bi jo potreboval_a

- Izpolni obrazec za udeležence, da organizatorje obvestiš o svojem času prihoda in odhoda, tvojih individualnih potrebah in morebitni invalidnosti, tvojih zdravstvenih stanjih in prehranskih zahtevah, če obstajajo
- Razišči vstopne pogoje v ciljno državo in katero dokumentacijo moraš vzeti seboj na pot za nemoteno potovanje
- Preveri veljavnosti svojega potnega lista/osebne izkaznice in oddaj vlogo za podaljšanje, če je potrebno
- Oddaj vlogo za vizum, če je potrebno
- Izračunaj koliko denarja boš približno potreboval_a za potovanje in med samim projektom, da boš imel_a dovolj denarja seboj
- Preveri denarno valuto države, v katero potuješ in vanjo zamenj znesek gotovine, ki jo boš imel_a seboj
- Če je potrebno, se dogovori za prilagojen prevoz ali prosi organizatorje, da to uredijo
- V primeru, da organizatorji uredijo neprilagojen prevoz zate, jih prosi za navodila po korakih kako na ustrezen in dostopen način priti iz letališča/železniške/avtobusne postaje, do nastanitve med projektom
- Prosi organizatorje za predhodno informacijo o dostopnosti nastanitve in kraja, kjer se bo odvijal projekt (to je še posebej pomembno, če potrebuješ prilagojeno sobo za bivanje)
- Če soba ali prizorišče projekta na splošno nista dovolj dostopna in prilagojena tvojim potrebam, to skomuniciraj z organizatorji, da skupaj ugotovite, ali bi lahko na lokaciji uvedli dodatne prilagoditve
- Vnaprej preveri, kaj je vredno ogleda v okolici prizorišča projekta in razmisli o prostočasnih aktivnostih, ki bi se lahko tam izvedle
- Preveri ali organizatorji pričakujejo, da kaj pripravite že vnaprej, še pred samo udeležbo na projektu
- Pripravi svojo prtljago glede na program aktivnosti tekom projekta, vremensko napoved v času projekta in glede na omejitve prtljage, ki jih predpisuje tvoja izbrana letalska/železniška/avtobusna družba
- Po potrebi dodaj v prtljago svoja zdravila/pripomočke, ki jih uporabljaš zaradi svoje morebitne invalidnosti ipd.

PRIJATELJSKI NASVET:

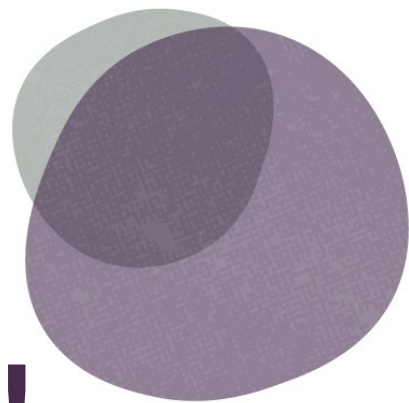
- Začni s pripravami dovolj zgodaj, da bo vse pravočasno pripravljeno.
- Bodi jasn_a in natančen_a, ko organizatorjem posreduješ podatke o sebi in svojih potrebah, da lahko ti nato vse čimbolj ustrezno pripravijo.
- Ne bodi sramežljiv_a, ko se z organizatorji pogovarjate o potrebnih prilagoditvah. Le tvoja odkritost in neposrednost jim bosta namreč omogočili, da ti zagotovijo maksimalno vključujočo izkušnjo Erasmus+.
- Bodi proaktiven_a, ko gre za aktivno sodelovanje na aktivnostih projekta. Izrazi svoje predloge in nove zamisli.

Bojana in druge udeležence njegove nacionalne skupine so organizatorji projekta prosili, naj kot aktivnost na projektu pripravijo enourno plesno delavnico. Bojan je skupaj z ostalimi člani svoje nacionalne skupine že začel z načrtovanjem koreografije, da bodo ustrezno pripravljene, ko bo prišel čas za izvedbo delavnice.

Amadeja ima idejo, da bi na kreativni delavnici tekom projekta katerega del bo, izdelovali lovilce sanj iz različnih naravnih materialov. V ta namen bo prinesla na projekt nekaj materialov iz svojega lokalnega okolja, pisala pa je že tudi organizatorjem in ostalim udeležencem projekta, če lahko v namen izvedbe te delavnice prinesejo tudi oni nekaj materialov iz svojih lokalnih okolij.

Pripravi se na potovanje!

Zdravo!
Moje ime je Ana
in prihajam iz Slovenije.
Pred kratkim sem bila sprejeta k
sodelovanju na mladinski izmenjavi,
ki se je že zelo veselim! Izmenjava bo
čez 2 meseca in že zdaj se želim
pripraviti na potovanje, ki me čaka
do njenega prizorišča! Daj, pripravi
se skupaj z menoj!

Začela bom z:

- Preverjanjem ali je moj potni list/osebna izkaznica veljaven ali ne, če je treba ju bom podaljšala
- Preverjanjem vstopnih pogojev v ciljno državo in tega, katere dokumente moram vzeti s seboj
- Preverjanjem ali je potrebno oddati vlogo za vizum
- Nakupom turističnega zdravstvenega zavarovanja³ za morebitne zdravstvene stroške v tujini

Kdaj moram zaprositi za vizum?

- ✓ Če nisem državljanica EU in potujem v državo EU
- ✓ Če sem državljanica EU, potujem pa v državo, ki ni članica EU

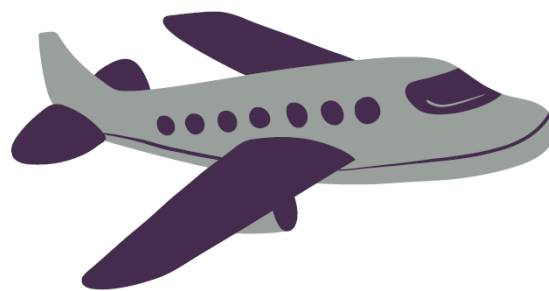
Kako zaprosim za vizum?

- Najprej se pozanimam za katero vrsto vizuma bom morala zaprositi (turistični, kulturni itd.)
- Preverim koliko časa bodo potrebovali za obdelavo moje morebitne prošnje za vizum
- Začnem postopek vloge za vizum čim prej (po možnosti vsaj 2-3 mesece pred datumom potovanja), tako da se obrnem na najbližje ustrezno veleposlaništvo. To lahko zahteva sestanek neposredno na veleposlaništvu ali na pooblašteni agenciji.
- Glede na vrsto vizuma, ki ga potrebujem, me bo veleposlaništvo/agencija prosila, da predložim nekaj dokumentov, kot so⁴:

- Podpisan obrazec za vlogo za vizum
- Biometrična barvna fotografija
- Kopija potnega lista (stran z biografskimi podatki)
- Podpisano vabilo gostitelja/organizatorja projekta na papirju z glavo, v kateri so navedeni razlog in podrobnosti tvojega bivanja
- Kopija potrdila o turističnem zdravstvenem zavarovanju
- Kopija rezervacije povratnega leta
- Študentsko potrdilo (če je relevantno)
- Prijavnino (varirajo približno od 35 eur do 120 eur, odvisno od vrste vizuma in storitvene takse, ki jo prejmejo pooblašcene agencije)

³ To velja za nedržavljanke EU. Za državljanke EU je evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja mogoče pridobiti brezplačno in jo je mogoče uporabljati v 27 državah EU.

⁴ Tukaj navedeni dokumenti so najpogosteje zahtevani. Celoten seznam zahtevanih dokumentov se lahko razlikuje od veleposlaništva do veleposlaništva, zato se za natančnejše informacije obrni na ustrezno veleposlaništvo.

V mojem primeru bo najboljši in najpreprostejši način potovanja potovabje z letalom, zato bom najprej opravila raziskavo o najboljših možnostih letenja do zelene destinacije, na izbrane datume, z: [10 najboljših iskalnikov cenovno ugodnih letov](#)

Ko najdem najugodnejšo možnosti leta zame in tudi najbližje letališče, lahko po potrditvi z organizatorji projekta začnem z rezervacijo in nakupom letalskih kart. To lahko storim sama ali pa izberem potovalnega operaterja/agenta, ki mi bo pri tem pomagal. Izbira je moja, odvisno od mojih potreb. **Tebi dragi bralec, priporočam, da se obrneš na potovalnega agenta, da ti pomaga pri rezervaciji leta, če nameravaš potovati z invalidskimi pripomočki, ki zahtevajo posebno nego in shranjevanje med letom, npr. električni invalidski voziček.**

Jaz sem se odločila, da bom letalske vozovnice kupila sama a ker sem tudi invalidna oseba in bom potovala z transportnim invalidskim vozičkom, bom poskrbela, da raziščem in rezerviram tudi asistenco potnikom na letališču. V namen nakupa letalskih kart, bom obiskala spletno stran izbrane letalske družbe in izpolnila obrazec s svojimi osnovnimi podatki, kot so moje ime, priimek, rojstni datum in datumi potovanja. Če bo možno, si bom izbrala tudi sedež na letalu.

Za rezervacijo asistenc potnikom z invalidnostjo bom morda morala bodisi izpolniti spletni obrazec, bodisi poklicati določeno številko ali pisati e-mail letališču. Običajno letališko osebje zahteva informacije o vrsti invalidnosti, ki jo imaš in o tvojih specifičnih potrebah ter informacije o invalidskih pripomočkih, ki jih boš imel_a s seboj, kot so na primer: mere in teža teh pripomočkov. **Če potuješ z električnim pripomočkom, boš potreboval_a tudi potrdilo, da so baterije primerne za potovanje z letalom!**

Nenazadnje bom preverila tudi dovoljeno količino prtljage na izbranem letu, tako da bom vedela, kakšen kovček in koliko kg lahko vzamem s seboj.

Na dan potovanja bom poskrbela, da bom na letališču vsaj 2-3 ure pred letom!

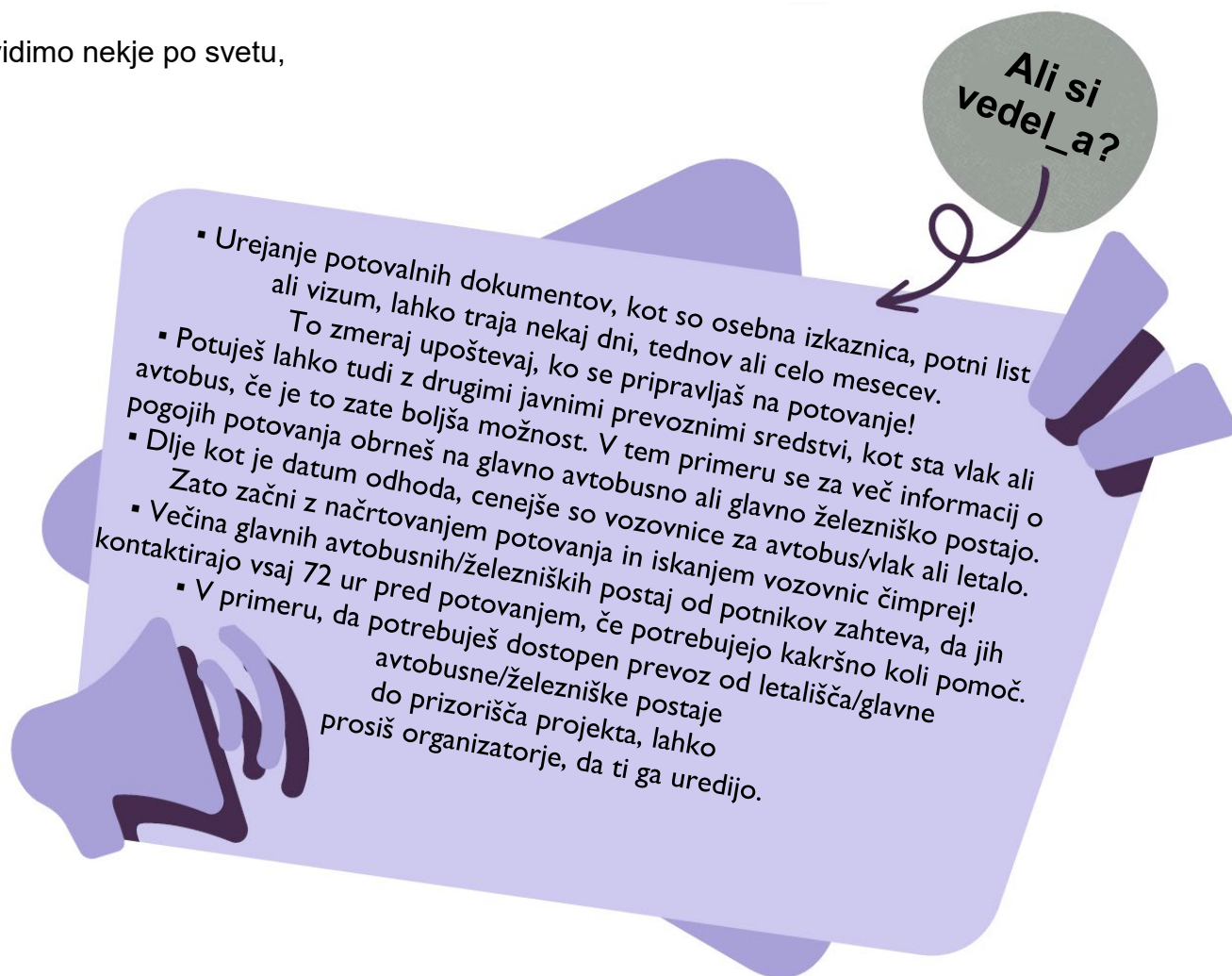
Takoj ko bom lahko, bom šla do okenca izbrane letalske družbe, da se prijavim za vkrcanje na letalo in prosim za asistenco potnikom. Osebje bom še enkrat opozorila na specifičnosti svojih potreb, da mi glede na to dodelijo ustrezno pomoč. Ob prijavi bom tudi prosila, da grem s svojim invalidskim vozičkom neposredno do vhoda na letalo in da mi voziček znova dostavijo na izhodu letala, takoj ko pristanemo. Tako bom poskrbela, da bo moj invalidski voziček z mano vse do trenutka, ko moram na letalo, in da mi ga bodo vrnilo takoj, ko pridem iz letala.

Ko bo čas za vkrcanje na letalo, bom najverjetneje ena izmed prvih potnikov, ki se bodo vkrcali, tako da se bom lahko udobno namestila na svojem sedežu, še preden bo letalo polno. Ker ne morem hoditi sama, me bo ekipa za pomoč potnikom premestila na poseben "letalski stol", da me z njim nesejo na letalo. Tale stol je kot ozek, lahek invalidski voziček, zasnovan tako, da se prilega "hodniku" letala. Ekipa za pomoč potnikom mi bo pomagala sestiti na sedež na letalu in nato odstranila ta poseben pripomoček, s katerim so me prinesli do sedeža. Kabinsko osebje bo nato prevzelo skrb zame, osebje za pomoč potnikom pa bo poskrbelo za ustrezno shranjevanje mojega vozička med letom.

Ob pristanku letala na izbrani destinaciji bo letališko osebje tamkajšnjega letališča že obveščeno, da potrebujem pomoč pri izstopu iz letala. Najverjetneje bom ena zadnjih potnikov, ki se bo izkrcala, zato, da bo dovolj časa in prostora za nudenje pomoči, ki jo potrebujem. Tudi tokrat bo prišla ekipa za pomoč potnikom in mi pomagala od mojega letalskega sedeža do »letalskega stola«, s katerim me bodo pospremili z letala in me potem premestili na moj invalidski voziček takoj, ko bomo pri izhodu.

In to je to! Moj načrt potovanja je pripravljen! Hvala, ker si se pripravljaj_a skupaj z mano. Upam, da ti bo to pomagalo pri lažjih in hitrejših pripravah na lastna potovanja!

Se vidimo nekje po svetu,
Ana

Kaj prinesiti s seboj? Skupaj pripravimo tvojo prtljago!

Ko razmišljaš o tem, kaj bi nesel_a s seboj na projekt, je najbolje, da si zastaviš ta 4 bistvena vprašanja:

- **V katero državo grem in kakšna je vremenska napoved za tiste dni, ko bom tam?**
- **Katere vrste prevoza (mednarodni, medkrajevni ali javni prevoz) bom uporabljal_a med potovanjem?**
- **Katere vrste aktivnosti bomo izvajali (znotraj, zunaj, izleti, medkulturni večeri itd.)?**
- **So me organizatorji prosili, naj prinesem kaj konkretnega?**

Odgovori na ta štiri osnovna vprašanja ti bodo pomagali spakirati in optimizirati tvojo prtljago.

Poznavanje podnebja in vremenske napovedi za državo, ki jo boš obiskal_a, ti bo pomagalo pri odločitvi, katero vrsto oblačil in obutve vzeti s seboj. Glede na letni čas in vreme v času projekta, razmisli o tem, da s seboj vzameš tudi kremo za zaščito pred soncem, kapo, klobuk, sončna očala itd.

Po sprejeti odločitvi o javnem prevoznem sredstvu, s katerim boš potoval_a, boš dobil_a podatek o tem, koliko kosov prtljage in koliko kg smeš vzeti s seboj.

Te informacije se lahko razlikujejo glede na podjetje ali tip vozovnice, ki si jo kupil_a ter glede na tvoje dogovore z letališčem ali železniško/avtobusno postajo, vendar na splošno velja, da:

Pri potovanju z letalom:

Potniki lahko prinesejo en večji kovček⁵, ki je ob prijavi shranjen v prtljažni kabini na dnu letala (omejitev teže prtljage za mednarodne lete se lahko razlikuje med 23-30 kg na letalsko karto, glede na ciljno državo in letalske družbe) in eno ročno torbo, ki jo lahko prinesejo s seboj na letalo (ta torba ne sme biti težja od običajnih 8-10 kg in mora biti velika največ 23 x 40 x 55 cm⁶). Vsa letala niso primerna za električne skuterje ali (električne) invalidske vozičke, zato se po potrebi vnaprej obrni na letalsko družbo in se pozanimaj kako in kaj.

Pri potovanju z vlakom:

Na splošno lahko potniki brez dodatnih stroškov prinesejo do 3 kose prtljage. Ti predmeti lahko vključujejo torbe, nahrbtnike, kovčke in podobno. Vendar imajo nekatera železniška podjetja drugačna pravila glede prtljage, zato je dobro, da pred potovanjem vedno preveriš njihovo spletno stran. Predmeti, ki so večji od 1 metra v kateri koli dimenziji, niso dovoljeni na vlak. Niso vsi vlaki primerni za električne skuterje ali (električne) invalidske vozičke, zato se glede tega predhodno obrni na železniško postajo, če je potrebno.

Pri potovanju z avtobusom:

Na splošno lahko potniki vzamejo s seboj vsaj eno ročno prtljago in eno prtljažno prtljago brezplačno. Zaradi omejenega prostora v prtljažnikih morajo imeti prtljažne torbe največ 22,5 kg in biti velike največ 157 cm (dolžina + širina + višina). Mednarodni avtobusi na splošno niso primerni za električne skuterje in (električne) invalidske vozičke, saj imajo običajno stopnice in stroge omejitve glede teže.

Zgoraj navedene omejitve glede prtljage so splošne, zato upoštevaj dejstvo, da se lahko razlikujejo od podjetja do podjetja, in je potrebno pred vsakim potovanjem pri izbranem podjetju, s katerim boš potoval_a, preveriti točno težo in dimenzije prtljage, ki je dovoljena.

Sedaj pa skupaj pripravimo tvojo prtljago!

⁵ Običajno je potrebno kakšno doplačilo.

⁶ Največje teže ali velikosti prtljage, ki so navedene tukaj, so najpogostejše in so samo za splošno predstavo, vendar se lahko razlikujejo glede na letalsko družbo. Pred nakupom vozovnic preveri dejanske omejitve velikosti in teže izbrane letalske družbe

Kaj spakirati v oddano prtljago?

- Svoja oblačila, čevlje, natikače in druge predmete, ki jih boš potreboval_a med projektom, ne pa tudi med potovanjem.
- Higijenske pripomočke, medicinske potrebščine in/ali invalidske pripomočke, ki jih med potovanjem ne boš potreboval_a.
- Stvari za medkulturni večer

Kaj spakirati v ročno prtljago?

Bistvene stvari, ki jih boš potreboval_a tudi med potovanjem, kot so na primer:

- Stvari, ki jih je mogoče odstraniti ali lahko padejo s tvojega medicinskega/invalidskega pripomočka (npr. blazina za sedenje), nadomestni deli tvojih pripomočkov (npr. baterije)
- Nekaj osnovnih oblačil, če se tvoja oddana prtljažna prtljaga izgubi ali prispe z zamudo, na primer nekaj spodnjega perila, rezervna majica, hlače, nogavice, zobna ščetka itd., kar ti bo pomagalo preživeti 1-2 dni, dokler tvoja preostala prtljaga ne prispe.
- Telefon, polnilec za telefon, prenosnik, potovalni dokumenti in denarnica
- Vsa zdravila, ki jih moraš vzeti že med potovanjem (npr. zdravila proti bolečinam, zdravila za prebavo itd.)
- Nekaj tekočine za hidracijo. Tekočine, ki jih imaš s seboj v kabini letala, kot so aerosoli, pijače, zobna pasta, kozmetične kreme ali geli, je treba prevažati v prozorni plastični vrečki največje prostornine 1 liter – nobena posoda pa ne sme vsebovati več kot 100 ml. Posode s tekočino, večje od 100 ml, je treba dati v oddano prtljažno prtljago.
- Nekaj prigrizkov za ohranjanje moči in energije
- Antibakterijski robčki in razkužilo za roke
- Knjiga ali kakšna druga dejavnost, ki ti bo pomagala krajšati potovalni čas

Če veš, kakšne vrste projekta se boš udeležil_a, ti to lahko pomaga predvideti dejavnosti in s tem vrsto oblačil, obutve in drugih predmetov, ki jih boš moral_a prinesiti s seboj.

**Maša gre na projekt z naslovom:
"Inkluzivni šport".
Predvideva, da bodo delavnice povezane s športom,
zato namerava s seboj prinesiti
predvsem udobna, raztegljiva oblačila,
v katerih bo lahko neovirano aktivna.**

Kaj je medkulturni večer?

Medkulturni večer je na splošno večerna dejavnost, tekom katere udeleženci predstavijo svoje države, mesta, kulturo, tradicije, nekaj zgodovine, hkrati pa je tudi priložnost, da lahko okusijo hrano in pijačo iz različnih držav in pridobijo več informacij o kulturnih elementih, kot so narodne noše, igre, šale, glasba in ljudski plesi! Spodaj je navedenih nekaj idej za izvedbo medkulturnih večerov in stvari, ki jih lahko prineseš s seboj:

- Prinesi svojo državno zastavo
- Obleci tradicionalna oblačila
- Igranje tradicionalne glasbe
- Zpleši tradicionalni ljudski ples
- Naredi kratko, a zanimivo predstavitev z najpomembnejšimi informacijami o svoji državi (glavno mesto, najbolj obiskani kraji, lokalni običaji, vključno z ustvarjalnimi igrami in kvizi)
- Deli nekaj tradicionalnih zgodb
- Predstavitev in deljenje tradicionalne hrane in pijače

Uporabiš lahko svojo ustvarjalnost in se domišliš drugih zabavnih aktivnosti, nikoli pa ne pozabi uživati v vsakem trenutku medkulturnega večera in vložiti čim več truda v to, da bo ta izviran, bogat in vključujoč, tako da bodo udeleženci iz drugih držav imeli od njega čimveč koristi in jih bo zanimalo še več o tvoji, kot tudi o svoji lastni državi.

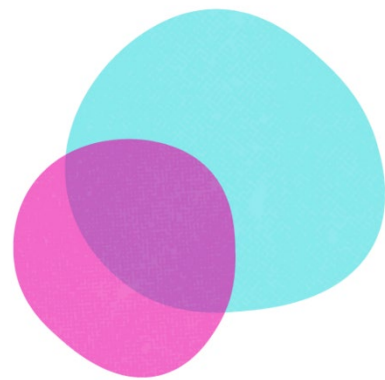
Ege se bo udeležil mladinske izmenjave. Povedali so mu, da bo moral v okviru programa mladinske izmenjave drugim udeležencem medkulturnega večera predstaviti kulturo svoje države, zato v svojo prtljago spakira nekaj nacionalne hrane in pijače. Seveda bo hrano in pijačo skrbno zapakiral v skladu z zgoraj omenjenimi pravili glede priprave prtljage, da se izogne morebitnim težavam!

PRIJATELJSKI NASVET:

- Vnaprej pomisli, kaj boste na projektu potrebovali, kdaj in koliko časa boste to potrebovali.
- Najprej spakiraj nujne stvari in nato pogledaj koliko prostora ti je ostalo v prtljagi še za druge stvari.
- S seboj nesi nekaj gotovine ali kreditno kartico, za nakup spominkov, dodatne hrane, dodatne pijače ali za kakršne koli nepričakovane izdatke.
 - Potuj s čim lažjo prtljago.

Dostopnost v najboljši luči!

"Pustolovščina ne pozna meja,
ko pot utira dostopnost.
Pripravi se na raziskovanje brez
meja!"

Preverjanje dostopnosti prizorišča:

Preden greš:

Preden se podaš na to veliko pustolovščino, si zagotovi udobje tako, da že v naprej postaviš pomembna vprašanja:

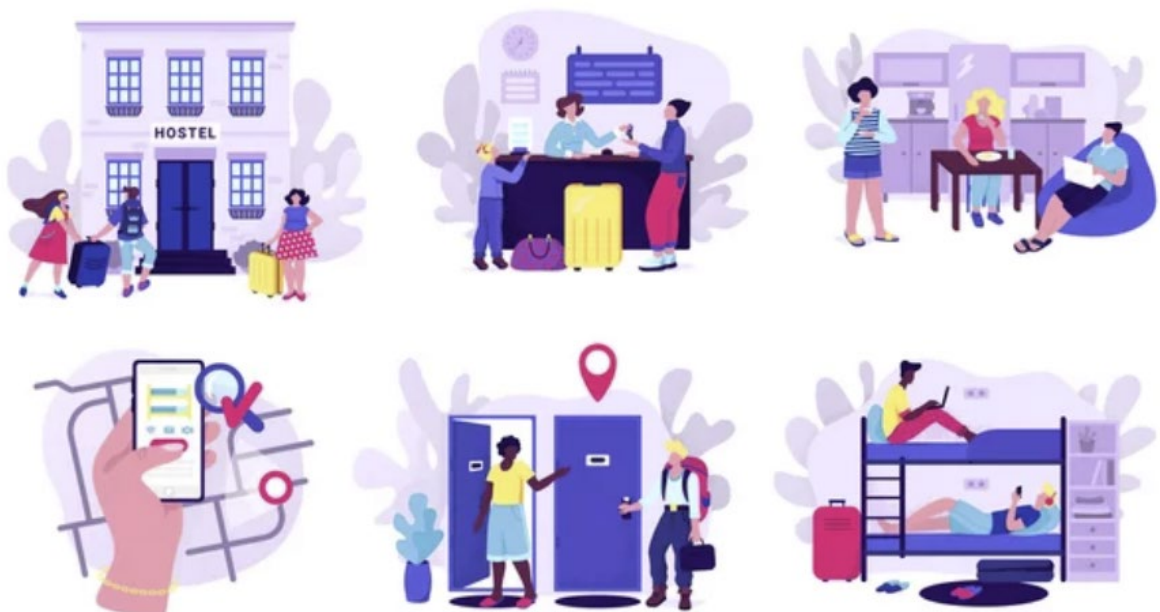
- **Spalnica:** Ali je dostopna? Ali se lahko gibljem svobodno in udobno? Prosi za nekaj slik, če nisi prepričan_a.
- **Kopalnica:** Preveri, ali je opremljena ustrezno glede na tvoje potrebe.
- **Prostori za izvajanje aktivnosti:** Preveri ali so prostori takšni, da lahko v celoti sodeluješ pri vseh načrtovanih aktivnostih.
- **Restavracija:** Preveri ali je jedilnica dostopna zate in ali lahko jedilnik prilagodijo tvojim prehranskim željam.
- **Prostori za odmor:** Ker so odmori čas za sproščanje in druženje ter so pomembni prav tako kot delavnice – Zagotovi, da bodo tudi ti dostopni zate!
- **Okolica:** Razišči onkraj prizorišča. Ali so bližnje znamenitosti in kraji prijazni do invalidskih vozičkov, slepih in slabovidnih itd. in prilagojeni tvojim posebnim potrebam? Ali so varni za samostojno navigacijo?
- **Prosi organizatorje za nekaj slik, še posebej, če te dostopnost karkoli od naštetega ne prepriča. Če si slaboviden_a in potrebuješ vizualni opis priloženih slik, prosi zanj.**

Ko prispeš na prizorišče:

Ob prihodu čim bolj izkoristi svoje prve trenutke za orientacijo na kraju samem:

- **Poprosi za usmeritev:** Začuti prizorišče. Kje se vse nahaja? Naj te ne bo sram zaprositi za voden orientacijski ogled, da se seznaniš z okolico.
- **Spoznaj se z organizacijsko ekipo:** Poveži se z organizatorji in podpornim osebjem. So tvoji zavezniki, pripravljeni pomagati, kadar koli to potrebuješ.
- **Izrazi svoje potrebe po vključevanju facilitatorjem:** Organizatorji in facilitatorji morda ne poznajo tvojih individualnih potreb, če niso bili vnaprej dobro obveščeni. Zato ne oklevaj in deli te potrebe z njimi.
 - Na primer, pri mladinskih izmenjavah se lahko uporabi veliko vizualnih materialov (npr. videi, digitalne predstavitve, plakati, tabele itd.). Če si slabovidna ali slepa oseba in potrebuješ podporo za vizualni opis, prosi zanj že na samem začetku.
 - Deliš lahko tudi način pravilnega in nepravilnega komuniciranja, na prijazen in konstruktiven način.
 - Če si gluha ali naglušna oseba in imaš težave z branjem in razumevanjem pisnega gradiva, prosi za poenostavitev informacij.
 - Če debate potekajo prehitro, da bi tolmaču znakovnega jezika lahko sledil_a, prosi za prilagoditev tempa.
 - Če si uporabnik invalidskega vozička in ne moreš predolgo sedeti ter potrebuješ daljše premore, da se čez dan lahko uležeš in počivaš, to povej in se dogovori za prilagoditve časa aktivnosti. Če imaš kakršne koli učne težave, vnaprej povej, kaj zmoreš in česa ne zmoreš, da lahko facilitatorji organizirajo naloge tako, da se med aktivnostmi ne boš počutil_a izključeno.

Ne pozabi, da je to morda prva izkušnja organizatorjev pri vključevanju osebe s takšno oviranostjo/težavo. Poskusi biti odprt_a za alternativne rešitve pri vključevanju. To je čudovita priložnost za učenje za vse vpletene, prav ti pa si lahko odličen vir znanja!

Spremljevalci

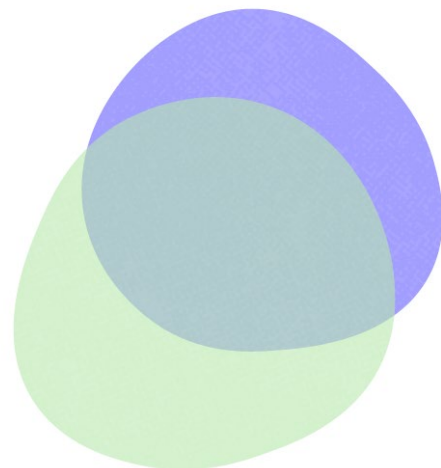
Spremljevalec spremlja udeležence z invalidnostjo pri aktivnosti mobilnosti, z namenom da zagotovi njihovo varnost, nudi podporo in pomoč ter pomaga pri učinkovitem učenju udeležencev med izkušnjo mobilnosti. V fazi prijave projekta imajo organizacije prijaviteljice pravico uveljavljati finančna sredstva za spremljevalce v okviru stroškov vključevanja v projektne proračunu. Zato ne oklevaj in poprosi za asistenco v kolikor jo potrebuješ, da bodo lahko to vnaprej načrtovali tudi prijavitelji projekta. Ne pozabi, da so tvoje potrebe pomembne in podporno osebje je tukaj za to, da ti zagotovi najboljšo možno izkušnjo mobilnosti. Med podporno osebje spadajo:

- **Osebni asistent:** Osebna asistenca je storitev, ki osebam z invalidnostjo omogoča bolj samostojno in neodvisno življenje. Osebna asistenca na projektu naj bo zagotovljena na podlagi individualne ocene potreb in glede na življenjsko situacijo vsakega posameznika. Če jo potrebuješ, preveri pri organizatorjih, ali je ta zagotovljena in finančno krita. Na splošno se od udeležencev z invalidnostjo pričakuje, da si osebo, ki jim bo asistirala na projektu poiščejo sami, pristojbino za storitev pa plačajo organizatorji. Stroški potovanja, nastanitve in prehrane osebnih asistentov so prav tako kot pri ostalih udeležencih, kriti iz proračuna projekta.
- **Tolmač znakovnega jezika:** Znakovni jezik je ključ do komunikacije za gluhe osebe. Če kot gluha oseba potrebuješ tolmača znakovnega jezika, se o tem pogovori z organizatorji ob prijavi na projekt. Na splošno se pričakuje, da bodo gluhi udeleženci sami poiskali svoje tolmače znakovnega jezika, pristojbino za storitev pa plačajo organizatorji. Stroški potovanja, nastanitve in prehrane tolmačev znakovnega jezika so prav tako kot pri ostalih udeležencih, kriti iz proračuna projekta.
- **Stenograf/Pretvornik govornih besed v pisno:** Če si naglušna oseba in bi s pomočjo stenografa veliko lažje sledil_a govornemu, se o tem pogovori z organizatorji ob prijavi na projekt. Stroški potovanja, nastanitve in prehrane stenografov so prav tako kot pri ostalih udeležencih, kriti iz proračuna projekta.

Ker so vse te storitve izvedene s strani profesionalcev in so posledično nekoliko dražje, bodo organizatorji morda potrebovali nekaj več časa, da jih ustrezno uredijo.

Finančne in tehnične informacije

Pri udeležbi v aktivnostih Erasmus+ mobilnosti mladih ima vsak udeleženec, vključen v takšno aktivnost/projekt, zagotovljeno varno in dostojno **brezplačno nastanitev in hrano** za čas trajanja aktivnosti ter **krite stroške prevoza na aktivnost in nazaj**. Višina potnih stroškov, ki jih krije program Erasmus+, se določi glede na dolžino potovanja.

Ko gre za udeležence z manj priložnostmi – tiste z dodatnimi potrebami – ki morda potrebujejo osebnega asistenta zaradi invalidnosti ali tolmača znakovnega jezika ali katero koli drugo jezikovno podporo – **obstaja možnost kritja dodatnih stroškov za podporo** in dobro počutje takih udeležencev, **v kolikor se predložijo dokazi o tem, zakaj je ta dodatna podpora potrebna**.

Namestitev in prehrana, potni stroški in po predhodnem dogovoru tudi plačilo za delo – vse te stroške je treba predvideti vnaprej in plačati ob prijavi projekta, zato je **pomembno, da so udeleženci vključeni že v samo pripravo projekta**. Partnerska/pošiljajoča organizacija bi morala vse te informacije posredovati organizaciji prijaviteljici še preden je projektna prijava sploh oddana, tako da so vse relevantne stvari lahko že vključene v prijavnico.

Več o finančnem vidiku prijave projekta si lahko prebereš v **Vodniku po programu**, ki ga najdeš tukaj: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>

Kaj je zeleno potovanje?

Trajnostni promet spodbuja tudi program Erasmus+, tako da udeležencem ponuja možnost izbire zelenega potovanja – v tem primeru se odločijo za uporabo prevoznih sredstev z nižjimi emisijami (kot so avtobus, vlak, kolo ali souporaba avtomobila), za večino svojega potovanja. Čeprav je letenje običajno hitrejša in cenejša možnost, je to netrajosten način potovanja. Če želiš potovati zeleno, je prva stvar, ki jo lahko narediš to, da se izogneš potovanju z letalom. Če potuješ po Evropi, je za prevoz najbolje uporabiti vlak. Če nimaš takšne možnosti ali potuješ izven Evrope, poskusi rezervirati direktne lete, saj boš na ta način doprinesel_a k manj emisijam. Za bolj okolju prijazno potovanje lahko kontaktiraš tudi letalske družbe, ki ponujajo programe za izravnavo ogljika.

Zelena potovanja na splošno pomenijo daljša potovanja, dolga potovanja pa so lahko razmeroma zahtevna in naporna za osebe z invalidnostjo, zlasti za ljudi s telesnimi okvarami. A po drugi strani so lahko prav z njihove strani zaradi nekaterih drugih težav, na katere lahko naletimo med potovanjem z letalom (npr. uporabniki invalidskih vozičkov se morajo v večini letal še vedno presedati z letalskega prenosnega stola na letalski sedež, kar je za mnoge zelo naporno in neprijetno), vlaki, avtomobili, kombiji ali avtobusi bolj zaželeni kot sredstvo za potovanje. Ta transportna vozila, zlasti vlaki za daljše razdalje, so manj ogljično intenzivna kot letala. Oglej si [to povezavo](#), če želiš prebrati več o tem, kako načrtovati svoje dostopno potovanje z vlakom po Evropi.

Evropska komisija je določila dodaten znesek za podporo zelenim potovanjem v različnih ključnih ukrepih. To pomeni, da lahko posamezniki, ki se odločijo za načine prevoza, ki veljajo za bolj trajnostne, prejmejo več nepovratnih sredstev za svoja potovanja in do 4 dodatnih dni potovanja (če so dnevi potovanja pomembni za ključni ukrep).

Kdo kupuje letalske karte/vozovnice?

V primeru mladinskih izmenjav udeleženci iz vsake partnerske države običajno organizirajo potovanje skupaj kot skupina s pomočjo vodje skupine in njegove organizacije. Udeleženci si običajno letalske karte/vozovnice uredijo/kupijo individualno, nato pa se jim po projektu povrnejo stroški. V nekaterih redkih primerih, če udeleženci nimajo finančne možnosti za nakup lastnih letalskih kart/vozovnic, lahko zaprosijo za podporo pošiljajočo ali gostiteljsko organizacijo, pod pogojem, da s pisno izjavo zagotovijo svojo polno udeležbo pri projektu.

ZELO POMEMBNO!!!

- Pri nakupu letalske karte/vozovnice preveri dovoljeno količino prtljage in ali je strošek prtljage že vključen v ceno ali moraš zanjo plačati dodaten znesek.
- Da bi bili stroški upravičeni in povrnjeni, mora vsak udeleženec shraniti vse letalske karte/vozovnice, vključno z elektronskimi vozovnicami, okrajšavami letalskih vozovnic, vstopnimi kuponi in računi s potovanja, ter jih posredovati pošiljatelju ali neposredno organizaciji gostiteljici.
- Vse potovalne dokumente je koristno shraniti tudi v digitalni obliki (skenirati, fotografirati).

Kilometerska razdalja od začetne točke potovanja do lokacije aktivnosti se določi na podlagi **EU kalkulatorja razdalj**, ki ga najdete tukaj:

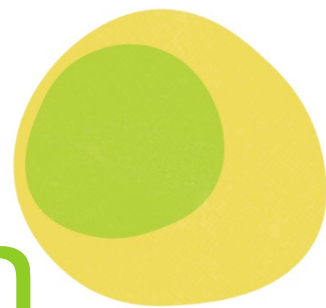
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/distance-calculator>

Stroški vizuma

Vsi stroški, ki nastanejo v zvezi s pridobitvijo vstopnega vizuma (storitvena taksa, davki, potrebna potovanja itd.), so upravičeni stroški, ki se povrnejo udeležencem.

Tudi te stroške je treba načrtovati v naprej, tako da udeleženec ali pošiljajoča/partnerska organizacija sporoči potrebo po vizumu udeleženca pred oddajo projektne prijave. Organizacija prijaviteljica nato upošteva/oceni stroške vizuma v projektni vlogi.

Vključevanje in aktivno sodelovanje

"Invalidnost je priložnost za inovacije."
Haben Girma
(prvi gluhoslepi diplomant
pravne fakultete Harvard)

Pogovorimo se o enem najbolj vznemirljivih vidikov, zaradi katerega je celoten proces sodelovanja v programu Erasmus+ edinstven in poseben, kar je seveda inkluzivnost in aktivna udeležba vseh. Vključevanje in aktivno sodelovanje mladih s posebnimi potrebami bi moralo biti skupno prizadevanje, ki vključuje dvosmeren proces. Ne gre le za ustvarjanje vključujočega prostora s strani organizatorjev in projektnih facilitatorjev, ampak tudi za aktivno vključevanje in druženje vseh udeležencev iz različnih držav in z različnimi kulturnimi ozadji. Ne pozabi na pomen delitve odgovornosti in aktivnega prispevanja h skupni izkušnji, kar dokazuje, da je tvoj prispevek dragocen in da je tvoja aktivna udeležba bistvenega pomena za spodbujanje vključujočega okolja.

Druga komponenta ključnega pomena je, da si vzameš čas, da se seznaniš s tehnikami in metodami neformalnega izobraževanja, ki se lahko uporabljajo med projektnim programom. Poznavanje in razumevanje teh tehnik ti lahko pomaga učinkoviteje in aktivno sodelovati, ne da bi se ob tem počutil_a preobremenjeno. Naj te spomnimo, da so tehnike neformalnega izobraževanja super kul učne dogodivščine, kjer se lahko potopiš v interaktivne dejavnosti, kot so igre z nameni, skupinske simulacije, živahne debate in praktične delavnice, skupaj z razpravami in izkušnjami iz resničnega življenja, zaradi česar je izobraževanje bolj vznemirljivo in zanimivo od običajnih učbenikov in predavanj! Če naletiš na dejavnosti, ki se zdijo ne vključujoče ali ti povzročajo nelagodje, ne oklevaj in spregovori o svojih občutkih z facilitatorji ali organizatorji projekta. Prav tvoje povratne informacije lahko prispevajo k ustvarjanju bolj vključujočega in podpornega okolja na projektu, za vse udeležence.

Bodi odprt_a, ko gre za izmenjavo izkušenj v zvezi z tvojo morebitno invalidnostjo z drugimi udeleženci in organizatorji. Na to glej kot na priložnost za vzajemno učenje in rast. Zavedaj se, da je za mnoge od njih morda prvič, da tesno sodelujejo z nekom, ki ima tebi specifično invalidnost in z njo povezane potrebe. Z deljenjem svojih vpogledov in izkušenj lahko pomagaš gojiti večje razumevanje v skupini projektnih udeležencev ter spodbujaš bolj vključujoče in sočutno okolje za vse.

Komunikacija

"Dobra komunikacija je most med zmedo in jasnostjo." - Nat Turner
(Upor sužnjev)

Živjo še enkrat, Erasmus+ raziskovalec!

Napreduješ skozi proces dodajanja nove izkušnje v svoje življenje. Pokrijmo temo komuniciranja v treh dimenzijah:

Preden se odpraviš na pot, se dobro pogovori z organizatorji, facilitatorji in vsemi drugimi pomembnimi posamezniki, ki sodelujejo v procesu projekta. Upoštevaj, da boš imel_a za komunikacijo s temi osebami najverjetneje na voljo različne možnosti, kot so socialna omrežja, WhatsApp aplikacijo, e-pošto in/ali video klice. Deli z drugimi, katera oblika komunikacije ti najbolj ustreza in če je mogoče, predlagaj več možnosti. Pri uporabi katerega koli od teh načinov komunikacije lahko deliš svoje individualne potrebe. (npr. če si slabovidna oseba, lahko opozoriš, da je vizualni opis slik, ki se delijo v WhatsApp aplikaciji zelo pomemben).

Zastavi vsa vprašanja, ki se ti zdijo pomembna, pri tem pa jasno izrazi kaj potrebuješ za čim boljše projektno izkušnjo. Vsebino svojih vprašanj lahko definiraš tako, da se vprašaš na primer: "Kaj moram vedeti, preden grem tja? Kaj bi mi pomagalo, da na projektu zadovoljim svoje potrebe?" Naj te ne bo strah izraziti se na glas – samo omemba tvoje morebitne invalidnosti morda ne bo pokrila vsega, kar potrebuješ. Vedi, da vsak doživlja invalidnost drugače in nihče ne more razumeti tvojih potreb in tebe bolje kot ti sam_a.

Pred prihodom na lokacijo projekta je dobro preveriti ali je v bližini klinika ali zdravstveni dom, v primeru kakršnihkoli zdravstvenih težav. Če potrebuješ redno zdravniško oskrbo in boš morda potreboval_a intenzivnejše in/ali specializirane posege, ki se razlikujejo od standardnih postopkov v primeru kakršnega koli nujnega zdravstvenega stanja, se boš ob zavedanju, da je zdravstvena ustanova in zdravstveni osebje blizu, počutil_a bolje, bolj pripravljeno in sproščeno ter se boš lažje osredotočil_a na Erasmus+ izkušnjo ter na ustvarjanje novih doživetij in spominov!

Prostočasne aktivnosti

Ali veš kaj je super pri projektih Erasmus+? Ni vse v programih, aktivnostih in delavnicah projekta, gre tudi za prosti čas!

Pri vsakem projektu Erasmus+, ki se ga udeležiš, dobiš tudi nekaj prostega časa. To je običajno med uro in pol trajajočimi delavnicami in takoj po kosilu ter zvečer. Prosti čas po kosilu je običajno dolg od 1h do 1,5h, zvečer pa je prosti čas še daljši. Ta prosti čas je namenjen vam, udeležencem projekta, da razmislite o aktivnostih dneva, se sproščeno podružite med seboj, sklepate nova prijateljstva in čas preživite v raziskovanju projektnega prizorišča in okolice, oziroma kakor želite.

Zato je dobro, da si že predhodno ogledaš kraj, v katerem boš bival_a, in proučiš možnosti, ki jih ta ponuja za preživljanje prostega časa. Z uporabo različnih virov lahko raziščeš, kaj bi bilo tam lepo videti ali početi in se na to ustrezno pripraviš. To raziskovanje lahko seveda opraviš sam_a, s soudeleženci projekta ali pa za informacije poprosiš kar organizatorje.

Erasmus+ omogoča tudi udeležencem mladinske izmenjave, da potujejo do kraja projekta do 1-2 dni pred začetkom projektnih aktivnosti ter da odpotujejo 1-2 dni po zaključku projektnih aktivnosti. Na primer, če bo mladinska izmenjava organizirana v Budimpešti na Madžarskem, lahko tja odpotuješ 1-2 dni prej in uživaš v ogledu mesta, raziskuješ zgodovinske in turistične znamenitosti ter začneš spoznavati madžarsko kulturo. Pri tem upoštevaj dejstvo, da nastanitev in hrano pred pričetkom projektnih aktivnosti in po zaključku projektnih aktivnosti kriješ sam_a.

"Prosti čas je greh zapostavljati. Prosti čas je tisto kar nas poganja, spodbuja našo ustvarjalnost, prebujajo otroka v nas."

Kaj gre lahko narobe in kaj mi je v tem primeru storiti?

"Največji dosežek v življenju ni v tem, da nikoli ne pademo, ampak v tem, da vstanemo vsakič, ko pademo."
- Nelson Mandela

Ne glede na to, kakšne izkušnje te čakajo med potovanji in raziskovanji znotraj programa Erasmus+, je pomembno, da si pripravljen_a na nepričakovane izzive, ki se lahko pojavijo. Ob tem ne pozabi, da imaš za sabo podporni sistem, vključno z organizacijsko ekipo, tvojo organizacijo pošiljateljico in projektnimi facilitatorji, ki so tam, da ti pomagajo na vsakem koraku.

Raziščimo nekaj možnih situacij, ki bi se lahko zgodile med projektom in katere proaktivne korake lahko narediš kot odgovor na te situacije:

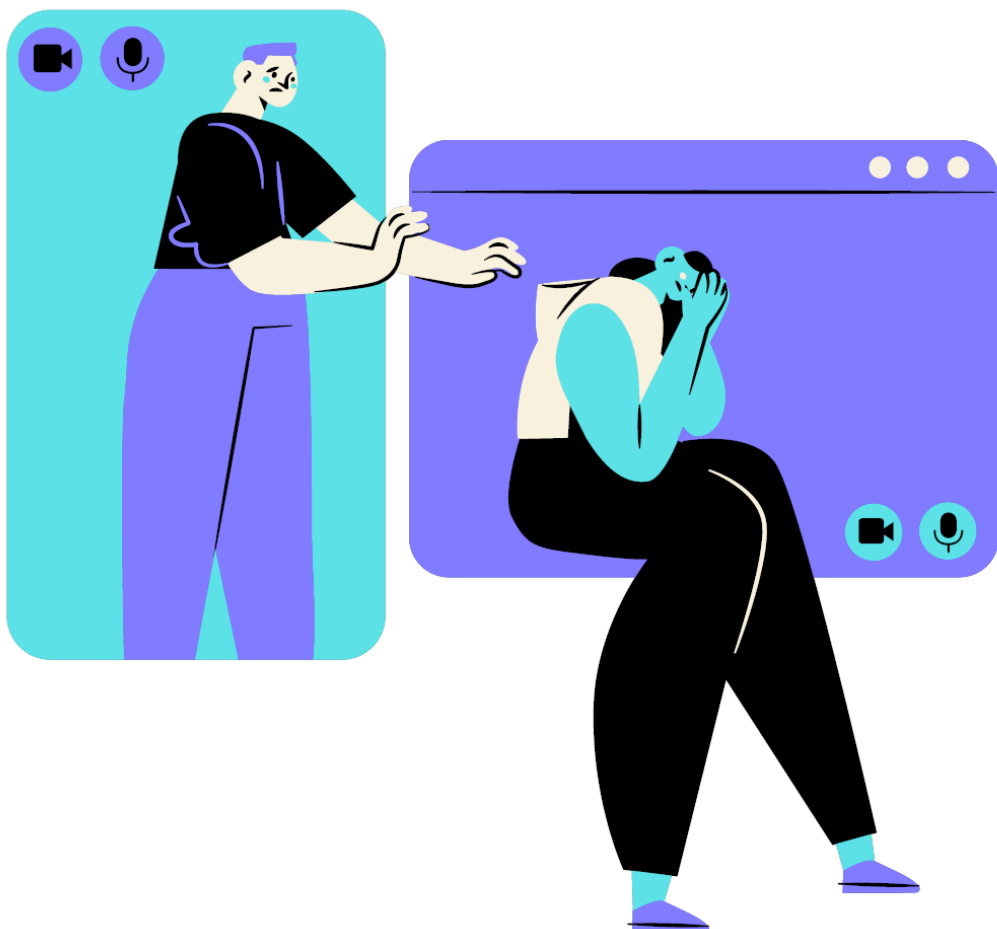
- 1. Izguba osebne izkaznice ali potnega lista:** Če izgubiš osebno izkaznico ali potni list, je ključnega pomena, da ostaneš zbran_a in incident takoj prijaviš lokalnim oblastem in veleposlaništvu. Preden se odpraviš na pot, svetujemo, da si narediš podvojene kopije svojih bistvenih dokumentov in jih hraniš ločeno od ostale prtljage, da boš imel_a do njih lažji dostop ter da poskrbiš, da so neke na varnem. Poleg tega obveščaj organizatorje projekta in se seznanj s pogoji svojega turističnega zavarovanja, da si zagotoviš ustrezno kritje v takih scenarijih.
- 2. Izguba prtljage:** Če se zgodi nepričakovano in se znajdeš brez prtljage, nemudoma obvesti letališke ali prevozne organe in ustreznega prevoznika. Poskrbi, da boš v ročni prtljagi imel_a bistvene predmete (kot so napr. zdravila) in pred odhodom vodi podrobno evidenco svojih stvari. Ohranjanje stika z organizatorji projekta in razumevanje kritja tvojega turističnega zavarovanja v primeru izgubljene prtljage, lahko znatno pripomoreta k racionalizaciji postopka izterjave.

- 3. Izguba/zlom (invalidskih) pripomočkov:** V nesrečnih okoliščinah, ko založiš ali poškoduješ svoje (invalidske) pripomočke, se po pomoč hitro obrni na ustrezne organe ali organizatorje projekta. Razišči lokalne ustanove, ki lahko zagotovijo potrebno podporo pri popravilu ali zamenjavi tvojih pripomočkov. Če želiš biti pripravljen_a na nepredvidene dogodke, razmisli o tem, da imaš pri sebi zmeraj tudi nadomestne dele ali dodatne pripomočke ter skrbno dokumentiraj specifikacije svojih pripomočkov in podrobnosti o njihovem zavarovanju.
- 4. Kraja ali izguba denarnice in denarja:** Če boš žrtev kraje ali izgube svoje denarnice in denarja, poskrbi, da boš vložil_a uradno prijavo pri lokalnih oblasteh in o tem takoj obvestil_a svojo banko. Ločeno varovanje podvojenih kopij bistvenih dokumentov in razumevanje določb tvojega turističnega zavarovanja za primere kraje ali izgube, lahko olajša postopek iskanja. Če upoštevaš previdnostne ukrepe za zavarovanje svojih stvari, lahko preprečiš takšne incidente.
- 5. Zboliš med projektom:** V primeru bolezni daj prednost svojemu dobremu počutju tako, da takoj poiščeš zdravniško pomoč. Sodeluj z organizatorji projekta, da skupaj identificirate bližnje zdravstvene ustanove in sporočite kakršno koli ustrezno zdravstveno anamnezo lečečim zdravstvenim delavcem. Potrdi obseg kritja zdravstvenega zavarovanja za zdravstvene stroške in se drži predpisanega načrta zdravljenja za čim hitrejšo okrevanje. Če situacija postane resna in se moraš zaradi bolezni vrniti v svojo državo, je še vedno mogoče prejeti povračilo stroškov, tako da utemeljiš svoje razloge, zakaj ne moreš polno sodelovati na aktivnostih in zakaj prej zapuščaš projekt. To storiš preko podpisane pisne izjave, ki jo pripraviš skupaj z organizatorji projekta in zastopniki Nacionalne agencije, ki projekt financira. Izjavi je potrebno priložiti še ustrezna uradna zdravniška potrdila.
- Enaki pogoji veljajo tudi za spremljevalce. V primeru, da mora spremljevalec zaradi zdravstvenih težav prej zapustiti projekt, morajo organizatorji nemudoma poskrbeti za ustrezno zamenjavo z osebo, ki prihaja iz države gostiteljice.
- 6. Nesreča:** V primeru, da si udeležen_a v nesreči, je ključnega pomena, da daš prednost svoji varnosti in nemudoma poiščeš pomoč lokalne službe za nujne primere ali organizatorjev projekta. Ostani v stiku s svojo ekipo in o incidentu nemudoma obvesti tudi svojega ponudnika zdravstvenega zavarovanja. Sledi predpisanemu zdravstvenemu načrtu in si pusti dovolj časa, da si opomoreš, preden nadaljuješ z udeležbo na projektnih aktivnostih.

7. **Vpletenost v konflikt/prepir:** Če se znajdeš sredi prepira/konflikta, daj prednost ohranjanju mirnega in spoštljivega obnašanja. Vzemi si trenutek, da zbereš svoje misli in se aktivno vključi v odprto komunikacijo za spodbujanje razumevanja. Poišči pomoč pri organizatorjih projekta v kolikor preceniš, da je potrebno, da si tako olajšaš reševanje konflikta in spodbudiš harmonično vzdušje v projektni skupini.
8. **Neprijetna izkušnja z organizatorji projekta:** Če imaš težave z gostiteljsko organizacijo in organizatorji projekta, ki jih kljub vsem tvojim prizadevanjem ni mogoče rešiti (npr. neenakopravno obravnavanje udeležencev, diskriminatorno vedenje, nezagotavljanje varnih in dostojnih pogojev, nepravočasnem ali sploh neplačanem povračilu stroškov itd.), se lahko po pogovoru s tvojo nacionalno skupino na projektu, v sodelovanju z vašo pošiljajočo organizacijo, vedno neposredno obrnete in zahtevate sestanek z zastopniki Nacionalne agencije države gostiteljice, kakor tudi z zastopniki Nacionalne agencije v vaši državi. [Tukaj](#) najdeš seznam kontaktov s področja Nacionalnih agencij.

Če se redno informiraš in sprejemaš proaktivne ukrepe, boš lahko brez večjih problemov učinkovito krmariš_a tudi skozi zahtevne okoliščine, do katerih lahko pride med udeležbo na projektu ter si vsemu navkljub zagotoviš_a prijetno in bogato Erasmus+ izkušnjo.

Kaj pa moje obveznosti po projektni aktivnosti?

Tvoje povratne informacije pomagajo oblikovati prihodnost Erasmus+ projektov. Tvoj glas ima vpliv na oblikovanje programov v bodoče in posledično igra pomembno vlogo za bodoče udeležence. Z deljenjem svojih izkušenj lahko navdihneš bodoče mlade ustvarjalce sprememb za boljši jutri! Pa veš na kakšne načine lahko deliš svojo Erasmus+ izkušnjo? Poglejmo!

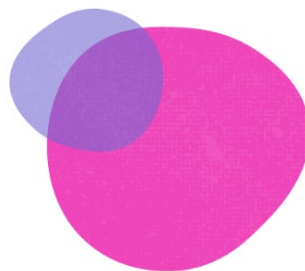
Izpolni evalvacijski vprašalnik: Tvoji vpogledi so pomembni! Ko se projektna pustolovščina zaključi, si vzemi trenutek za razmislek in deli svoje misli s projektnimi organizatorji in sodelavci projekta. Evalvacijski vprašalnik ob koncu projektne aktivnosti je tvoja platforma, kjer lahko izraziš kakšna je bila tvoja izkušnja, na kakšne izzive si naletel_a ter morebitne predloge za izboljšavo projekta. Tvoje povratne informacije so neprecenljive pri oblikovanju prihodnjih projektov in zagotavljanju, da bodo ti zadostili različnim potrebam udeležencev. Zato izkoristi to priložnost in z delitvijo svojih mnenj prispevaj k nenehnemu izboljševanju Erasmus+ izkušenj.

Navedi tisto, kar od tebe zahtevajo projektni organizatorji: Tudi delitev Erasmus+ izkušnje je timsko delo! Organizatorji lahko ob tem od tebe zahtevajo dodatne informacije ali dokumentacijo. Ne glede na to ali gre za izmenjavo rezultatov vašega projekta, sodelovanje v nadaljnjih aktivnostih v povezavi s projektom ali zagotavljanje pričevanj, tvoje aktivno sodelovanje tudi po projektni aktivnosti zagotavlja celovito razumevanje učinka programa Erasmus+. Izpolnjevanje zahtev organizatorjev, v povezavi s projektno aktivnostjo krepi Erasmus+ skupnost in prispeva k dolgotrajnejši delitvi dediščine posameznega projekta.

Deli svoje izkušnje z drugimi mladimi okoli sebe: Bodi iskrica navdih! Tvoja Erasmus+ izkušnja je zgodba, ki jo je vredno povedati. Deli svoje izkušnje preko različnih razpoložljivih kanalov s prijatelji, družino in vrstnik. Tvoja Erasmus+ zgodba ima to moč, da podžge radovednost in motivira druge, da se podajo lastnim podobnim dogodivščinam naproti. S tem, ko deliš svojo zgodbo, postaneš tudi iskrica spodbude, podiralec ovir in tabujev ter odpiralec vrat tistim, ki se odločijo slediti tvojim stopinjam!

"Konec je le začetek novega poglavja. Tvoje popotovanje se nadaljuje z delitvijo čarobnosti izkušnje in navdihovanjem drugih."

Kaj imeti ves čas v mislih?

Ko enkrat začneš s to vznemirljivo pustolovščino, imenovano Erasmus+, v okviru določenega projekta v kateri koli državi, nikar ne pozabi, da si postal_a del živahne in raznolike skupnosti posameznikov, ki si želijo skupaj s tabo doživeti dotično Erasmus+ izkušnjo! Vaše skupno navdušenje, strast in odprta srca so gonilna sila te neverjetne izkušnje. Ker se počasi bližamo koncu našega Vodnika, bi na tem mestu želeli s teboj deliti 9 dinamičnih opomnikov, ki jih je peiporočljivo imeti v mislih med celotno Erasmus+ izkušnjo ter si s pomočjo tega zagotoviti, da boš kar najbolje uspel_a izkoristiti vsak njen trenutek:

Spoštuj
druge kulture

Bodi točen_a,
ne zamujaj na delavnice

Preverjaj počutje članov
svoje nacionalne skupine

Bodi proaktiven_a,
aktivno sodeluj

Nikar ne pozabi uživati
in se zabavati

Skrbi
za svoje stvari

Skrbi za red in čistočo v sobi, kjer
spiš in v prostorih, kjer izvajate
projektne aktivnosti

V izkušnjo se podaj
odprtih misli

Nikoli
ne obupaj!

" Naučila sem se, da bodo ljudje pozabili, kaj si rekel, ljudje bodo pozabili, kaj si naredil, vendar ljudje ne bodo nikoli pozabili, kako so se počutili zaradi tebe."
- Maya Angelou

Spoštuj druge kulture: Sprejmi neverjetno kulturno raznolikost, na katero boš najverjetneje naletel_a med projektom. Sodeluj na projektu z radovednostjo in spoštovanjem do različnih običajev, sistemov prepričanj, tradicij in stališč, s katerimi se boš srečal_a. Odkrivaj lepoto različnih kultur in izkoristi to priložnost za učenje in osebnostno rast. Na primer: med medkulturnim večerom aktivno sodeluj z udeleženci, ki predstavljajo svoje države, tako da jim postavljaš vprašanja o njihovih običajih, poskušaš tradicionalno hrano in sodeluješ v tradicionalnih plesih ali drugih podobnih dejavnostih. Verjemi v moč vključujočega jezika in se izogibaj pristranskosti in izrazom, ki so lahko diskriminatorni. Ne pozabi, da imajo lahko nekateri izrazi različne pomene v različnih jezikih in kulturah.

Skrbi za svoje stvari: Tvoji osebni predmeti niso zgolj stvari; so nujno orodje, ki ga potrebuješ na svoji poti. Zato poskrbi, da bodo lepo organizirani in nekje na varnem. To ne bo zagotovilo le tvojega lasnega udobja, temveč tudi udobje ljudi s katerimi si deliš projektne prostore.

Na primer: poskrbi, da bodo tvoj nahrbtnik, toaletne potrebščine in drugi podobni predmeti lepo pospravljeni, da jih boš lahko hitreje našel_a, hkrati pa boš s tem preprečil_a neurejeno in nečisto okolje za tvoje soudeležence.

Bodi točen_a, ne zamujaj na delavnice: Čas je dragocen vir, točnost pa je znak predanosti in spoštovanja. Zato poskrbi, da na vsako projektno aktivnost prideš pravočasno. Tvoja prisotnost in energija, ki jo prineseš seboj na projektne aktivnosti sta pomembni in tvoja morebitna zamuda lahko vpliva na celoten proces. Na primer: pravočasen prihod na skupinsko delavnico izkazuje spoštovanje do časa facilitatorjev in soudeležencev ter hkrati zagotavlja nemoten potek zastavljene aktivnosti.

Skrbi za red in čistočo v sobi, kjer spiš in v prostorih, kjer izvajate projektne aktivnosti: Naše okolje ima veliko vlogo pri oblikovanju naših izkušenj. Pokaži, da ceniš okolje v katerem se giblješ in prostore, ki jih uporabljaš, tako da jih pomagaš ohranjati organizirane in čiste. Urejeni projektne prostori pomagajo ustvariti pozitivno vzdušje za vse. Na primer: po uporabi skupnega prostora si po koncu aktivnosti vzemi nekaj minut, da za sabo pospravite in vrnete pohištvo v prvotno razporeditev.

Preverjaj počutje članov svoje nacionalne skupine: Čeprav se spodbuja mednarodno druženje, je na projektu v isti meri pomembno, da ostaneš v stiku z udeleženci iz svoje nacionalne skupine. Ta skupina je tvoj steber. Podpirajte drug drugega in zgradite močno nacionalno prisotnost v okviru projekta. Tovrstna enotnost bo naredila vašo projektno izkušnjo še bolj smiselno in bogato. Na primer: pred, med in tudi po skupni projektne izkušnji organizirajte srečanja vaše nacionalne skupine, z namenom obujanja lepih spominov ter nudenja podpore in nasvetov drug drugemu pri pripravi na bodoče projekte.

Bodi proaktiven_a, aktivno sodeluj: Ne bodi zgolj opazovalec v tej edinstveni izkušnji. Pojdi na vse ali nič! Aktivno sodeluj v razpravah, na delavnicah in v ostalih projektnih aktivnostih. Tvoje sodelovanje igra ključno vlogo pri končnem uspehu projekta in ohranjanje aktivnega ekipnega duha lahko pozitivno vpliva na vse. Na primer: javi se za prostovoljca pri izvedbi projektne aktivnosti ali začni razpravo na temo, ki te zanima. V kolikor si gluha ali naglušna oseba, ki težje komunicira v govornem jeziku, prevzami pobudo in soudeležence nauči nekaj kretenj v znakovnem jeziku. Soudeleženci ti bodo gotovo hvaležni za to novo znanje in izkušnjo!

V izkušnjo se podaj odprtih misli: To je tvoja priložnost, da razširiš svoja obzorja. Zato se v projektno izkušnjo podaj odprt_a za nove ideje, drugačne perspektive in zanimive pogovore. Odprt um je močno orodje za osebno rast in vzpostavljanje povezav z drugimi. Na primer: ko razpravljate o kočljivih temah, aktivno poslušaj nasprotna stališča in se potrudi poiskati skupne točke. Na tak način boš pokazal_a spoštovanje do sogovornikov, hkrati pa okreplil_a svojo sposobnost razumevanja in gledanja na stvari z različnih zornih kotov.

Nikar ne pozabi uživati in se zabavati: Mladinske izmenjave pomenijo toliko stvari; delitev izkušenj, učenje drug od drugega, timski duh, razbijanje stereotipov, gradnja novih odnosov in še veliko več. Zato se nikar ne pozabi zabavati in uživati v vsaki sekundi te edinstvene izkušnje!

Nikoli ne obupaj!: Včasih se (čeprav si pripravil_a in oddal_a odlično prijavnico in meniš, da si idealen udeleženec za dotičen projekt), lahko zgodi, da na koncu ne boš izbran_a za udeleženca na projektu. Vedi, da se kaj takega lahko zgodi vsakumor, razlogi za to pa so lahko številni. Nikar ne jemlji tega osebno in kot velik neuspeh! Pogumno nadaljuj z iskanjem novih priložnosti. Še naprej delaj na sebi, razvijaj nove veščine in izboljšuj zanje tujih jezikov. Morda je nova priložnost že za vogalom!

Najlepše se ti zahvaljujemo, da si prebral_a tale Vodnik. Upamo, da so bile vse tukaj podane informacije zate koristne in bodo tako tebi kot drugim mladim (z invalidnostjo) utrle pot do aktivnega sodelovanja znotraj programa Erasmus+. Nenazadnje te prosimo, da deliš tale Vodnik z drugimi mladimi, za katere meniš, da bi jim utegnil koristiti. Ob koncu naj ti še enkrat zaželimo čimveč izpopolnjajočih in zabavnij Erasmus+ popotovanj!

Pričevanja

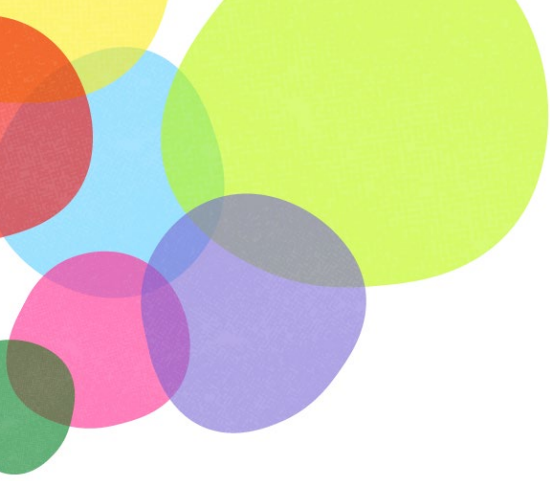

“Ne vem, kje naj začnem. Srečanje z drugimi mladimi iz različnih držav v Evropi, z različnimi kulturami in ozadji, je bila ena najbolj transformativnih izkušenj v mojem življenju. Sem prvi član iz svoje družine, ki je odšel v tujino s projekti Erasmus+. Posledično je bila to zame še toliko bolj drzna in pomembna odločitev, počutila sem se, kot, da se spuščam v nekakšno avanturo, v kateri ne vem kaj me čaka in kaj lahko od nje pričakujem. Če pogledate s tega zornega kota, verjetno lahko ugibate, kako zahtevna, a hkrati čudežna sta bila tako odločitev kot proces zastopanja moje države in kulture v drugih državah in mednarodnih projektih, še posebej po tem ko sem postala ena izmed ustanoviteljev organizacije, ki kot ena izmed prvih zastopa pravice invalidne mladine v Turčiji.

Kasneje sem se udeleževala izobraževanj, ki so bila organizirana za invalidne osebe, dogodkov, kjer so sodelovali posamezniki z različnimi zmožnostmi in sem lahko opazovala različne vključujoče pristope, obiskala pa sem celo izobraževanja, ki prvotno niso bila predvidena za osebe z invalidnostjo a sem s svojo prisotnostjo uspela opozoriti na to, kako pomembno je, da smo v projekte vključeni ljudje različnih zmožnosti. Vsaka udeležba na projektih je pri meni pustila nepozabne trenutke, z novimi prijatelji, katerih izkušnje so mi koristile, projekti so me obogatili z drznostjo, da se lotem novih izzivov, česar sem se v Turčiji raje izogibala, najpomembnejše pa je, da so projekti razširili moja obzorja in preoblikovali iz neizkušene v izkušeno osebo, ki si upa.

V želji, da bi v Erasmus+ svetu naredila še en korak naprej, sem se odločila, da želim postati mlad trener drugih mladih. Udeležila sem se usposabljanja na področju vključevanja, ki ga je facilitirala Elif Serbest- ena izmed avtoric pričujočega Vodnika. Tako sem iz nekoga, ki se je sprva bal glasno spregovoriti v skupnosti, sedaj postala nekdo, ki svoje znanje in izkušnje z užitkom predaja naprej in pomaga izoblikovati druge mlade. Skratka, Erasmus+ popotovanje pusti sled v vsakumor in v vsemu, česar se dotakne, je kot nekakšna čarovnija, ki jo preprosto moraš izkusiti.”

Bahar Yavuz - Turčija

“Julija lani sem se v okviru mladinske izmenjave Erasmus+ odpravila na Švedsko. Izmenjava je bila na splošno pozitivna izkušnja, saj sem spoznala veliko novih, prijetnih ljudi, izkusila utrip medkulturnosti na lastni koži, ujela utrip švedskega Lunda in njegove čudovite pokrajine ter se preizkusila v "robinzonskih" življenjskih razmerah. , kar me je okrepilo in pripravilo na vse prihodnje (nepričakovane) situacije, ki zahtevajo iznajdljivost. S kar nekaj soudeleženci na projektu sem ostala v stikih preko socialnih omrežij. Resnično so se mi vtisnili v spomin medkulturni večeri, kjer sem imela priložnost razvajati svoje oči in brbončice, pa tudi naplesali smo se in nasmejali tekom različnih iger. Zahvaljujoč vsem izkušnjam, pridobljenih na tem projektu, zdaj vem, čemu moram pri pripravah posvečati več pozornosti ter katere metode izmenjave izkušenj mi ustrezajo in katere ne.

A žal na tej mladinski izmenjavi ni bilo vse samo pozitivno. Zapletlo se je že takoj na začetku, ko sem prispela na letališče, saj mi organizatorji projekta, ki so tudi kupili letalske karte, niso pravočasno poslali potrditvenega sporočila o pomoči potnikom na letališču in o invalidskih pripomočkih, dovoljenih na letalu. Pri nakupu kart so napačno navedli vrsto baterije, ki jo imam v električnem invalidskem vozičku. (litijeva namesto suhe gel celice), kar je povzročilo dodatne nevšečnosti. Ob prihodu na lokacijo izmenjave se je izkazalo, da nastanitev ni primerna za osebe s cerebralno paralizo, saj je bilo predvideno spanje v glamping platnenih šotorih na zelo nizkih ležiščih, z katerih je težko vstati, sploh, če si gibalno oviran. Na srečo nam je kasneje s skupnimi močmi uspelo urediti primerno spalnico – meni in moji asistentki je bila dodeljena soba v bližnji hiši. Sama izmenjava (vključno s potekom dela) je bila zelo neorganizirana – imeli smo veliko nenačrtovanega prostega časa med aktivnostmi, ko nihče ni vedel, kaj pravzaprav naj počnemo. Prav tako vse aktivnosti niso bile prilagojene invalidom (še posebej ne za osebe s cerebralno paralizo), saj so vključevale na primer obisk nedostopnega adrenalinskega parka. Tudi prevoz, ki so nam ga organizirali, večinoma ni bil prilagojen invalidskim vozičkom, zato so me morali velikokrat nesti v avtobus/kombi.

Kljub temu bi izkušnjo ocenila kot zelo dobrodošlo in ni mi žal, da sem jo doživela, vsekakor pa bom v prihodnje bolj previdna, preden se lotim še kakšnega takšnega izziva.”

Agnes K. - Slovenija

“Kot gluha mlada oseba že od svojega 20. leta sodelujem v projektih EU Erasmus+. Sodeloval sem pri projektih v različnih državah po Evropi in ti projekti so bili zelo koristni in usmerjevalni pri ozaveščanju. Pridobil sem različne perspektive, ki so mi pomagale razviti nove ideje, še posebej uporabne za skupnost gluhih.

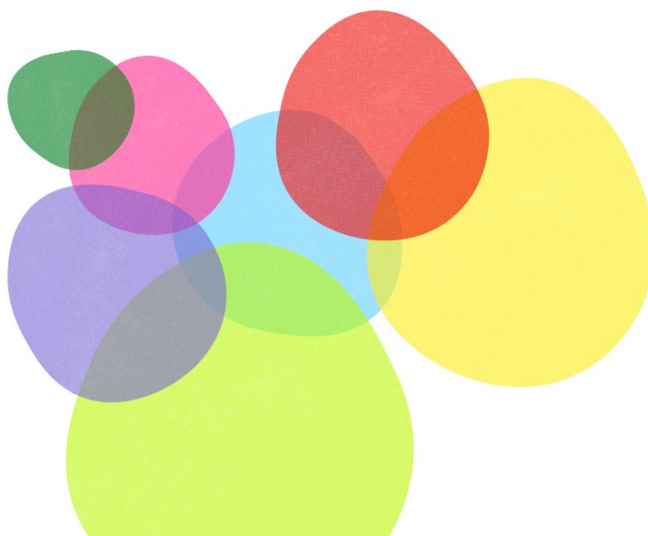
Sodelovanje v Erasmus+ projektih ni bilo vedno enostavno, saj mnoge organizacije še vedno ne verjamejo, da lahko gluhi mladi aktivno sodelujemo pri teh projektih, tako kot vsi ostali mladi. Posledično še zmeraj nimamo veliko priložnosti za sodelovanja na tem področju. Potrebno je razširiti zavedanje, da gluhi mladi za sodelovanje na projektih potrebujemo le nekaj manjših dogovorov z organizatorji, predvsem glede tolmačev znakovnega jezika..

Sem velik zagovornik pravic gluhih, iz tega je izhajala tudi moja velika želja, da pripravim in prijavim za financiranje svoj lasten projekt, ki bo obravnaval tematiko pravic gluhih. Pri tem sem imel kar nekaj izzvivov, saj mi je nezmožnost uporabe govornega jezika predstavljala precejšnjo oviro pri pripravi in oddaji projektne prijavnice. Potreboval sem podporo in pomoč slišočih prijateljev.

Na koncu smo s podporo pri izpolnjevanju obrazca z mojo ekipo gluhih prijateljev vendarle uspeli prijaviti naš prvi projekt in njegova izvedba je bila po nekaj mesecih odobrena. Zelo sem bil vesel in ponosen, da sem vodja projekta, ki so ga pripravili gluhi posamezniki iz Turčije ter tako uspel prispevati k razvoju skupnosti gluhih. To so bile moje velike sanje in uresničil sem jih. V našem projektu smo združevali gluhe in naglušne mlade ter organizirali različna izobraževanja in dogodke. Naš projekt je razširil ozaveščenost v obeh skupnostih – tako med gluхими in naglušnimi kot tudi med slišočimi.

Z ogromno motivacije, ki sem jo dobil ob uspehu tega projekta, ki je potekal na nacionalni ravni, se zdaj lotevam prijave mednarodnih projektov in že komaj čakam, da vidim kakšni bodo njihovi učinki.”

İrem Karakaya - Turčija

“Sem 24-letna študentka s spinalno mišično atrofijo in zato uporabljam električni invalidski voziček. Kljub gibalni oviranosti se trudim živeti čim bolj normalno in polno življenje. To je včasih zelo težko, zlasti na potovanjih in obiskih težko dostopnih krajev. Posledično sem do sedaj obiskala samo bližnje sosednje države, kamor se lahko odpravim s svojim prilagojenim vozilom. Ne morem si predstavljati potovanja z letalskimi prevozniki, saj menim, da bi bilo to zelo zapleteno zaradi električnega invalidskega vozička, ki ga imam. Poleg tega moram pri izbiri nastanitve zmeraj zelo paziti na dostopnost in funkcionalno porabo, kar mi precej omejuje možnosti potovanj.

Vse to so razlogi, zakaj se doslej še nikoli nisem odločila za udeležbo na mladinski izmenjavi ali v drugih vrstah Erasmus+ projektov, ki bi zahtevali bivanje v tujini. Na to odločitev v veliki meri vpliva tudi dejstvo, da v vsakdanjem življenju potrebujem pomoč osebnih asistentov. Če bi se odločila oditi v tujino, bi moralo iti z mano več ljudi, ki bi me oskrbovali, in bojim se, da te stvari niso urejene, sploh če govorimo o večmesečnih projektih. Po mojem mnenju je težko pričakovati, da bo nekdo opustil svoj način življenja in odšel s tabo za več mesecev.

Vendar pa sem pa že bil vključena v spletne mednarodne Erasmus+ projekte, preko katerih sem pridobila mednarodno izkušnjo, le da je temeljila na spletnih platformah.

Zato predlagam, da se na tem področju najdejo rešitve in da se invalidom omogoči, da skupaj s svojimi asistenti lažje odidejo v tujino. Omogočiti je treba več načinov prevoza (prevoz s prilagojenim vozilom, vlakom, letalom ipd.), ki ustrezajo vsakemu posamezniku. Vedeti je treba, da ima vsak svoje potrebe in preference, ki so pogojene z njegovo invalidnostjo. Predlagam tudi, da se omogoči več spletnih projektov Erasmus+, za ljudi, ki zaradi resnosti svoje invalidnosti ne morejo sodelovati osebno.

Na koncu bi rada povedala še, da sem hvaležna, da sem lahko bila del projekta “Able2Travel” in razvoja tega Vodnika, saj verjamem, da bomo le z tovrstnim deljenjem svojih izkušenj in mnenj lahko našli prave poti za izboljšave.”

Anamarija V. - Slovenia

“Na področju Erasmus+ sem aktivna že približno 7 let. Začelo se je tako, da sem bila sprva udeleženka mladinskih izmenjav, nato mladinska voditeljica nacionalnih skupin in se preko pridobljenih projektih izkušeni počasi preoblikovala v mladinsko delavko, aktivno predvsem v mednarodnih mladinskih projektih.

Erasmus+ mi je zagotovo odprl veliko novih priložnosti, tako poklicnih kot zasebnih. Preizkušal je moje meje, hkrati pa je moje življenje obogatil z nepozabnimi izkušnjami in novimi prijateljstvi za vse življenje, po vsem svetu!

Kot članica ekipe Zavoda ODTIZ sem zelo vesela, da sem dobila priložnost sodelovati pri razvoju tega Vodnika. Prvič zato, ker sem tudi sama kot uporabnica invalidskega vozička, odkrila v procesu nekaj novih informacij in koristnih nasvetov za prihodnje sodelovanje v Erasmus+. Drugič pa zato, ker sem kot soavtorica Vodnika v procesu njegovega nastajanja dobila priložnost sodelovati z mladimi z različnimi sposobnostmi, slišati njihove izkušnje in predloge. Vse to je privedlo do teh vrstic, spodbud in nasvetov, ki jih imate priložnost danes brati v Vodniku.

Upam, da bo pričujoč Vodnik uspel podati odgovore na nekaj vprašanj, pomagal pomiriti nekaj strahov in spodbudil več mladih k sodelovanju v Erasmus+, ne glede na njihove invalidnosti. Vsem vam želim veliko razburljivih in nepozabnih Erasmus+ potovanj!«

Kimberly Ren – mladinska delavka in koordinatorka projektov na Zavodu za izobraževanje in inkluzijo ODTIZ – Slovenija

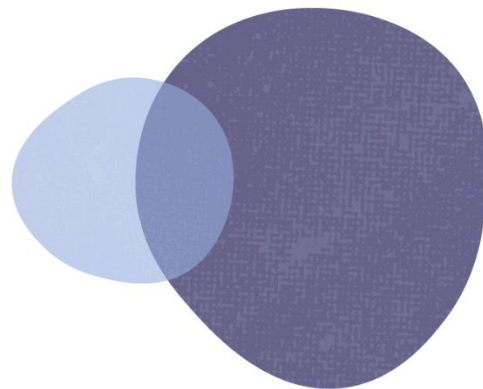
“Leta 2022 sem sodelovala na mladinski izmenjavi Erasmus+, katere prijaviteljica je bila Zveza slepih iz Nemčije, projekt pa je obranaval ureditev večje dostopnosti pri ogledih znamenitosti in mest. Bila sem ena izmed udeležencev, ki jih je izbralo naše društvo EGED, in moj potovalni proces se je začel z velikim navdušenjem. V okviru projekta smo imeli organiziran ogled in preverjanje dostopnosti mesta Berlin, kar je trajalo skupno 5 dni, vključno z dnevi potovanja. V projekt so bili poleg nas (slepih in slabovidnih), vključeni tudi uporabniki invalidskih vozičkov.

Kot slabovidni mladostniki mi je bilo res super sodelovati pri takšnem projektu in spoznavati ljudi iz različnih kultur. Lahko rečem, da sem preživela nepozabnih 5 dni. Mislim, da je vodnik Able2Travel res izčrpen in zelo uporaben, saj vsebuje zadovoljive informacije o vseh fazah Erasmus+ potovanja, od začetka do konca ter je posledično koristen vir informacij in nasvetov.

Moji mladi prijatelji, prosim, odpravite se na Erasmus+ potovanje, življenje je namreč kopica spominov, ki jih nabiramo, kraji, ki jih odkrivamo, in različne kulture, ki jih spoznavamo. Potovanja so lahko najpomembnejša osebna naložba. Medtem ko imate v rokah in prebirate tale čudovit Vodnik, vas prosim preidite iz teorije v akcijo, pojdite na pot, brez strahu, da boste pri tem ogrozili svojo individualnost, osebne potrebe in raznolikost. Pogumno naredite korak naprej, s ciljem, da odkrijete sebe in svet.”

Elif Kain - Turčija

Literatura

-Svet Evrope (2012). Kompas: Priročnik za izobraževanje mladih o človekovih pravicah
Pridobljeno iz: <https://www.coe.int/en/web/compass/>

-ENIL Youth in IFM-SEI (2016). Poročilo s študijskega predavanja: All In – Ustvarjanje vključujočih prostorov in možnosti opolnomočenja za vse
Pridobljeno iz: http://ifm-sei.org/wp-content/uploads/2017/11/Final-report-All-In-study-session_CoE.pdf

-European Commission, Erasmus+
Pridobljeno iz: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/what-is-erasmus>
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/history-funding-and-future>
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-a/priorities-of-the-erasmus-programme>

-Kosek, E. Strateško partnerstvo za vključevanje (2021). Sodelujte v Inkluziji! Vodnik o evropskih mladinskih projektih, ki vključujejo osebe z invalidnostjo
Pridobljeno iz: https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-4230/SPI_disability_inclusion_guide.pdf

-LEARGAS, Erasmus+ mobilnost mladih.
Pridobljeno iz: <https://www.leargas.ie/erasmus-plus/mobility-projects/youth/>
<https://www.leargas.ie/erasmus-plus/mobility-projects/youth/exchanges/>

-Center za vključevanje mladih SALTO (2008). Brez ovir, brez meja: praktična knjižica za vzpostavitev mednarodnih projektov za mlade z različnimi zmožnostmi (vključno z osebami z in brez invalidnosti)
Pridobljeno iz: <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-913/NoBarriersNoBorders.pdf>

-Platforma mladih (2023).
Pridobljeno iz: <https://youthcluster.org/en/opportunities/short-term-projects/erasmus/>